Posamezna številka 1 Din. Poštnina v gotovini.
Štev. 270. V Ljubljani, v četrtek 20. decembra 1923. Leto I.

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši pondeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10·—, po pošti Din 12·—, inozemstvo Din 22·—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana".
Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Demokratske težnje.

Najznačilnejša poteza naših opozicijonalcev je nepoštenost in zavratnost v političnem boju. Kjer ni drugega izhoda, tam se poslužujejo laži in natolcevanj, da odvrnejo pozornost od svojih nepoštenosti in da zakrijejo svoj glavni cilj, dobiti v svoje roke oblast in potom nje izkoriščati ljudstvo in državo ter polniti sebi in svojim prijateljem svoje nenasitne žepe.

Med vsemi opozicijonalci v naši državi pa so v vseh teh stvareh na prvem mestu naši demokrati. Peščica ljudi, ki ni mogla na en mah do kosti oglodati našega državnega telesa, je z lažjo, obrekovanjem in podobnimi čednostmi svojega plačanega in z judovsko nedostojno reklamo vzdrževanega časopisja zavedla del našega naroda v zmoto, da hoče dobro državi. Ta »država« pa je v resnici par ambicijoznih politikov, ki jim je politika sredstvo za pridobivanje denarja.

Najznačilnejše za poštenost in odkritost naših demokratov je način njih delovanja. Pridobiti si oblast, to je višek demokratskih želja. Za dosego tega namena pa je dobro vsako sredstvo. In čim bolj je to sredstvo umazano in nepošteno, tem huje se zaganja njihova žurnalistika v nasprotnika, da bi ostale tako prikrite njihove lopovščine.

Prav sebe vredne so se pokazali demokrati pred kratkim, ko so se v našem političnem življenju trdovratno širile vesti o diktaturi. To je bilo polje zanje, ki se ga je njihovo časopisje z vso slastjo oklenilo, zraven pa bruhalo laži na narodno radikalno stranko kot edino nasprotnico in oviro dosege njih ciljev. Narodna radikalna stranka je zavzela v vprašanju zamene parlamentarne, narodne vlade, ki v resnici izraža voljo naroda, z diktaturo, kjer bi po mili volji paševalo par reakcijonarnih vlastodržcev, edino pravilno stališče, da je brezumno, misliti na diktaturo. Da bi vladalo v naši državi par mož, ki bi se sami polastili vlade, mesto od naroda izvoljenega zastopstva, tega narodna radikalna stranka ne more dopustiti. Edinole v slučaju, če bi pretil v državi polom in pogin in če bi ne bilo nobenega drugega izhoda in rešitve, edinole v takem izjemnem slučaju bi se moglo razpravljati o diktaturi. Ker pa danes takega položaja ni in ker ga tudi ne bo, dokler bo vodila državo radikalna stranka, zato je vsaka debata o diktaturi odveč.

Ne pa tako naši opozicijonalci, predvsem demokrati. Njih morala jim nikakor ne brani, poslužiti se za dosego svojih ciljev tudi najbolj odvratnih sredstev. Da bi došli na oblast, jim je dobra tudi diktatura. Ne samo dobro sredstvo, celo nadvse zaželjeno, kajti demokrati dobro vedo, da legalnim potom ne bodo došli do vlade, da jim je odklenkalo. In to jih boli, zato njihov jad in srd...

Radikalna stranka je nastopala v svojem boju z nasprotniki vedno korektno in odkrito, nikdar se niso posluževali njeni voditelji ilegalnih sredstev in opasnih političnih eksperimentov. Ker pa njeni nasprotniki niso ravnali ravno tako, temveč so operirali z nasiljem in zavratnostjo, se jim je večkrat posrečilo, da so potisnili idealne radikalne borce v ozadje in uvedli brezpravno stanje, v katerem so mogli ribariti po mili volji. Toda idealizem je radikalni stranki vedno pripomogel znova do zmage in prav pogosto je ravno narodna radikalna stranka, oprta na zaupanje naroda, rešila državo iz neizbežne gospodarske in politične propasti, do katere jo je privedlo politično eksperimentiranje in reakcijonarna samopašnost demokratov in drugih podobnih »domoljubov«.

Danes pa je položaj narodne radikalne stranke utrjen in vsa prizadevanja nasprotnikov so brezuspešna. Zaupanja, ki ga uživa preizkušena radikalna stranka, ki more tudi nekaj pokazati kot plod svojega delovanja, ne morejo omajati tudi še tako strupene laži demokratskega plačanega časopisja. Radikalna stranka in z njo radikalna vlada stoji, za njo je narod; demokrati, ki imajo za seboj samo nekaj zapeljancev, so to uvideli in ne bila bi jim zoprna diktatura, če bi jo mogli dobiti v roke. Potem bi se vladalo...

Brez dvoma demokrati tudi v tem slučaju ne bi dosegli prav ničesar drugega, kakor to, da bi se zopet obogatilo nekaj njihovih prvakov. Pač pa bi trpela država neprecenljivo in težko popravljivo škodo, za kar pa se demokrati prav nič ne menijo. Glavno je njihova korist — preko tega njihovo pojmovanje ne gre.

Naš narod postaja z napredujočo izobrazbo politično samostojen. »Osrečevanje«, kakršnega kanijo naši demokrati, mu ne prija. Zato demokrati propadajo, narodna radikalna stranka pa živi in bo živela ter vedno znova dvigala narod, ki ga je osvobodila.

Razpad demokratske stranke.

Nezadovoljstvo med demokratskimi strujami.

Beograd, 19. decembra. (Z) Beograjske »Novosti« pravijo o ostavki Svetozara Pribičevića sledeče: »Ostavka Svetozara Pribičevića na članstvo glavnega odbora demokratske stranke je izzvala v vseh političnih krogih odmev in razne komentarje. Nezadovoljnost v demokratskem klubu in prepad med Davidovićem in Pribičevićem sta privedla do ostavke Svetozara Pribičevića. Kako se bodo stvari nadalje razvijale, se ne more reči. Člani demokratskega kluba se drže zelo rezervirano in izjavljajo, da ostavka ne bo imela nikakih resnih posledic. List dodaja, da je to samo začetek in da bo prišlo v demokratski stranki do važnih dogodkov. Značilno je, da se seja glavnega odbora demokratske stranke ni mogla vršiti, četudi je bila dvakrat napovedana. Trdi se, da ni prišel niti eden član — pristaš Pribičevićev. Sodnik beograjskih »Novosti« se je obrnil na g. Davidovića in ga naprosil, da mu povodom te ostavke da pojasnila, če je izjavil, da v tej ostavki ni treba iskati globljih razlogov, češ da je to samo moment osebnega razpoloženja g. Pribičevića. Nato se je obrnil dopisnik na g. dr. Krizmana, Pribičevićevega osebnega prijatelja. Leta mu je rekel, da je Pribičević nezadovoljen z delom glavnega odbora in sicer v zelo važnih momentih. Že dve leti ni strankinega kongresa, četudi so na dnevnem redu zelo važna vprašanja. Jutrišnja seja glavnega odbora demokratske stranke se pričakuje z največjo napetostjo.

Beograd, 19. decembra. (Z) Današnja »Tribuna« prinaša povodom ostavke g. Svetozara Pribičevića na članstvo glavnega odbora demokratske stranke, spominjajoč se obenem ostavke g. dr. Hinka Krizmana na delegatstvo za kongres demokratske stranke sledeče: »Svetozar Pribičević je dal ostavko na članstvo glavnega odbora demokratske stranke, kar vodi do jasne izločitve elementov, ki so ustvarili zmes, imenovano »demokratska stranka«, ki že od vsega početka ni predstavljala nikakega edinstva. G. Grol s »srednjo linijo«, ki je izobesil firmo svojega organa v Skopljanski ulici, je dal signal za izločitev samostalcev; naprednjaki se koncentrirajo okoli »Pravde« in preostaja samo še to, da razvije g. Veljković ponovno srbsko zastavo in »Budućnost« in da od demokratske stranke ostane le še letopis »Demokratija«.

Nova pota hrvatske inteligence.

Neresna Radićeva politika. — Zadeva zagrebških listov.

Beograd, 19. dec. (Z) Današnje »Vreme« pravi v zvezi s potovanjem dr. Dežmana v Beograd, čigar potovanje se najrazličneje komentira, da je to potovanje šele sedaj razjasnjeno. Dr. Dežman ni potoval v Beograd, niti na sejo Jugoslovenskega novinarskega udruženja, niti kot odposlanec Hrvatske zajednice v kaki politični misiji. Gre za izpremembo kurza zagrebškega tiska. On se je pred svojim odpotovanjem posvetoval z nekim odličnim faktorjem Eskomptne banke, ki je mnenja, da je treba pisavo tipografskega tiska (»Jutarnji list«, »Obzor« in »Večer«) izpremeniti. Interesantno je, da zajedničarji sedaj kažejo več tolerance do dr. Dežmana, nego svojčas do dr. Šurmina.

O vzrokih pojava nezadovoljstva med hrvatsko inteligenco je izjavil vrlo ugleden blokaški politik zagrebškemu dopisniku »Vremena« sledeče: Mi smo imeli pred dvemi leti ravno na današnji dan sejo bivšega hrvatskega bloka, katere so se udeležili tudi frankovci. Na tej seji se je sklenilo, da gre blok na volitve s skupno listo. Prvi, ki se je pregrešil proti temu dogovoru, je bil Radić. Radić je prav do zadnjega trenutka igral dvolično ulogo, tako da so zagrebški zajedničarji s svojimi glasovi izvolili dva njegova poslanca dr. Krnjevića in Trnjara. Sedaj eden izmed teh v odsotnosti Radića nadaljuje delo, da popolnoma izrine hrvatsko zajednico iz političnega življenja. Isti dan smo čestitali brzojavno Lloydu Georgeu zaradi doseženega sporazuma med Angleško in Irsko, a danes slave pravaši dr. Franka in poudarjajo njegovo nekompromisnost napram Srbom. Po dveh letih so se odnošaji izpremenili. **Hrvatska inteligenca, ki po veliki večini pripada hrvatski zajednici, mora po tolikem razočaranju iskati pota in načine, da izide iz današnjega neznosnega stanja.** Ta inteligenca noče streljati Radiću v hrbet, a bo od njega zahtevala, da po tolikih neuspehih poišče nova pota, četudi bi ta vodila skozi parlament, ali pa da prepusti politično vodstvo Hrvatov drugim.

Radić bi se rad vrnil?

HSRS kliče Radića domov. — Stališče vlade.

Beograd, 19. dec. (Z) V parlamentarnih krogih se je včeraj mnogo govorilo o držanju vlade napram Radiću glede njegovega povratka v državo. Vlada je dobila poročilo, da je vodstvo Hrvatske seljačke republikanske stranke sklenilo, da pozove Radića, da se vrne v Zagreb, ker se je politična situacija spremenila. Radičevci so naravnost pozvali svojega načelnika, da se vrne, sedaj pa iščejo prikladno osebo v Hrvatski zajednici, da gre v London in pregovori »hrvatskega predsednika«, da preneha z delom v inozemstvu in prevzame vodstvo svoje stranke in cele opozicije. Radić s svoje strani je storil že prve korake pri našem diplomatskem predstavniku v Londonu, da li se mu bo dovolil povratek v kraljevino, o čemer je istotako obveščena vlada. Po prejemu tega poročila je ministrski svet smatral za potrebno, da precizira svoje stališče v primeru povratka Radića, in sklenil, da se voditelj Hrvatske seljačke republikanske stranke takoj po svojem povratku izroči sodišču radi vseh svojih kaznjivih dejanj, zlasti pa radi protidržavnega delovanja in propagande v Londonu. Radića bi po sklepu vlade sodilo beograjsko sodišče. Kot odmev tega sklepa vlade se lahko smatra, kakor pravi današnje *»Vreme«*, odgovor našega ministra zunanjih del g. dr. Ninčića, ki ga je dal pred skupščino na vprašanje g. dr. Krizmana, v katerem je rečeno, da bo Radić za svoje kaznjivo delovanje proti naši državi občutil v polni meri zakonsko odgovornost. V Zagrebu pa se vendarle v gotovih krogih pričakuje povratek Radićev radi morebitne koalicije radikalov s klerikalci, katerih vstop v vlado naj bi Radić preprečil ali pa izkoristil za širjenje svoje stranke v Sloveniji.

Beograd, 19. decembra. (Z) Beograjske »Novosti« poročajo, da se je v poslednjih dneh mnogo govorilo o Radićevi politiki. Vse vesti o Radiću prihajajo večinoma iz Zagreba, kjer vlada prepričanje, da bo vlada Radića zaprla. Glede teh vesti doznavajo beograjske »Novosti« na kompetentnem mestu, da bo Radić, kakor sploh vsak drug državljan, odgovarjal za svoja dejanja. Vest o njegovi aretaciji pa se demantira.

Kriza poljske vlade.

Varšava, 19. dec. (Poljska telegrafska agentura.) Danes dopoldne je predložil dr. Grabski predsedniku republike ministrsko listo.

IZ FRANCIJE.

Pariz, 19. dec. (K) Senatni odsek za volilno reformo se je izrekel včeraj s 26 proti 1 glasu v prilog vzpostavitve volilne pravice o okrajih.

Pariz, 19. dec. (Havas) Vlada je poverila generalnemu intendantu Rinbertu vodstvo za pobijanje draginje.

Nemško posojilo za živila.

Novi davčni predlogi. — Komunistično rovarenje.

Pariz, 19. decembra. Kakor poroča »Petit Parisien«, reparacijska komisija baje ne bo formelno odklonila prošnje Nemčije, da se ji omogoči kredit za živila v Zedinjenih državah, vendar pa bo stavila pogoj, da se preišče, kako visoka je potreba Nemčije glede živil in da-li razpolaga Nemčija s finančnimi sredstvi, potrebnimi za njeno kritje. Druga preiskava bi se torej bavila z nemško imovino v inozemstvu. Ako bi bil izid obeh preiskav za Nemčijo ugoden, bi se zaprošena prijoriteta mogla dovoliti pod pogoji, ki bi jih bilo treba še natančneje določiti.

Pariz, 19. decembra. (Havas) Ker je bil Bradebury zadržan v Londonu, bo razpravljala reparacijska komisija namesto danes opoldne šele v petek o prošnji nemške vlade za prednost pri posojilu za živila.

Berlin, 19. dec. (M) Vlada je pristala na predlog finančnega ministra glede novih davčnih predlogov. Končnoveljavna formulacija teh davčnih predlogov bo izvedena v kratkem. Obenem je pritrdila vlada predlogu finančnega ministra, da morajo vse gospodarske institucije sestavljati svoje bilance na zlati podlagi. Istotako je pristal ministrski svet na predlog finančnega ministra glede podaljšanja bilančnih rokov.

Berlin, 19. dec. (M) Vojni minister von Seeckt je razpustil vse strokovne organizacije rdeče internacijonale.

Berlin, 19. dec. (M) Ker je vlada prepovedala več komunističnih zborovanj iz bojazni pred izgredi, se poslužujejo komunisti tajnih sestankov in zborujejo večkrat pod krivim imenom. Policija je prišla na sled kongresu brezposelnih, ki so ga priredili komunisti, in ki se je vršil pod imenom nekega sportnega kluba. Vsi udeleženci so bili aretirani. Med aretiranci je več deželnih in mestnih poslancev, dva nameščenca tukajšnje sovjetske vlade in osem žensk. Uvedena je bila stroga preiskava, da se izslede tudi ostali krivci.

Povratek kraljevske rodbine v Beograd.

Beograd, 19. dec. (Z) Včeraj popoldne kralj in kraljica nista zapustila vile »Hercegovina«. Ob 11. uri je bil pripravljen dvorni voz in so se kraljevski gostje ob 12. uri odpeljali. Na ilidžanski postaji so jih seljaki iz okolice navdušeno pozdravljali, ravno tako pa tudi ljudstvo ob progi. Pred odhodom je Nj. Vel. kralj izjavil, da kmalu pride v Ilidže na lov.

Beograd, 19. decembra. (Z) Kralj, kraljica in prestolonaslednik so danes predpoldne ob 11. dopotovali v Beograd v spremstvu ministra dvora Jankovića, prvega adjutanta armijskega generala Hadžića, maršala dvora brigadnega generala Damjanovića in dvorne gospe Gjundjerske.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 19. decembra. (Z) Sinoči od 4. do 8. ure je imel ministrski svet sejo, na kateri so se pretresala razna vprašanja v zvezi z odgoditvijo narodne skupščine po božičnih praznikih. Ministri so bili po seji zelo reservirani in so vsa vprašanja novinarjev o koaliciji z Jugoslovenskim klubom demantirali. Na seji se je razpravljalo o likvidaciji sedanjih oddelkov ministrstva za pravosodje v raznih pokrajinah, in to najprej v Bosni in Hercegovini. Poročilo ministra za pravosodje, da bo vprašanje doklad sodnikom urejeno s posebno uredbo, je bilo vzeto na znanje. Minister za pravosodje je predložil zakonski načrt o ureditvi šerijatskih sodišč. Minister financ je predložil prošnjo jugoslovenskega novinarskega udruženja za letno podporo novinarskemu fondu. Ministrski svet je določil novinarskemu udruženju kot božično podporo znesek 25 tisoč dinarjev.

Komentarji...

Beograd, 19. dec. (Z) V zvezi s pogajanji Jugoslovenskega kluba z radikalsko stranko pišejo danes beograjski listi, da politična situacija zabeležuje z včerajšnjim dnem pričetek oficijelnih pogajanj med radikali in predsednikom Jugoslovenskega kluba dr. Koroščem. To je dalo povod najrazličnejšim komentarjem, obenem pa tudi demantijem, da se taka pogajanja sploh vrše.

Beograd, 19. dec. (Z) Današnja »Tribuna« poroča: Že tri dni g. dr. Korošec ne prihaja v parlament in se tudi ne shaja s člani svojega kluba, da bi jih obveščal o pogajanjih. Posamezni člani izjavljajo, da ne bo nič s pogajanji, ker ne bodo odstopili od svoje zahteve po reviziji ustave in avtonomiji pokrajin.

IZ BOLGARSKE.

Sofija, 19. dec. (Z) Minister prosvete je predložil narodnemu sobranju zakonski predlog o zatvoritvi komunističnih šol v Bolgarski. Ta korak se smatra kot začetek novih odredb, ki jih namerava vlada ukreniti proti komunistom v Bolgarski.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: lekarna Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor pri glavnem kolodvoru.

Po odhodu grškega kralja.

Beograd, 19. dec. (Z) Iz Aten poročajo, da je kralj v svoji brzojavki, ki jo je poslal Venizelosu, izjavil, da prevzame vodstvo vlade do končnoveljavne rešitve g. Korduriotis.

Beograd, 19. dec. (Z) Iz Aten javljajo, da je kralj upošteval nasvet predsednika vlade Gonatasa in načelnika revolucijonarne stranke Plastirasa in se odstranil iz Grčije. Kralj in kraljica sta se včeraj ob 6. uri vkrcala v faleronskem pristanišču in odpotovala v Romunijo. Pred odhodom je prejel kralj od vlade 2 in pol milijona drahem za potne stroške in je obenem poslal Gonatasu pismo, v katerem pravi, da zapušča deželo z željo, da se ne vmešava v notranjo borbo v Grčiji in da je prepričan, da njegova prisotnost v deželi nikakor ne bi uplivala na svobodo diskusije o obliki režima.

Olajšanje češkoslovaškega izvoza in uvoza.

Praga, 19. dec. (Češkoslovaški dopisni urad.) V današnjem uradnem listu razglaša trgovinski minister na podlagi vladne naredbe z dne 13. junija 1920 odpravo koncesijskega postopanja za celo vrsto blaga, čigar uvoz se more odsedaj zanaprej vršiti proti sami prijavi. »Prager Presse« piše ob tej priliki: Trgovinski minister je s to odredbo izpolnil svojčas dano obljubo in iz vrste oproščenega blaga je razvidno, da od sedaj zanaprej ne bo samo olajšan uvoz veliko surovin za produkcijo, ampak da bo tudi olajšan izvoz številnih izgotovljenih fabrikatov.

Madžarski parlament.

Budimpešta, 19. decembra. (Madžarski dopisni urad.) Med vloženimi interpelacijami je tudi interpelacija poslanca Szakacsa (divjak) glede prepovedi razširjanja memoarov Mihaela Karolyja. Interpelant izjavlja, da je dobil iz knjige utis, da je bila Karolyjeva politika leta 1918. upravičena in prebere oni pasus, v katerem se pravi: Ko se je izvedelo za takozvano Sixtovo pismo, je bila v madžarskem magnatskem kazinu uvedena akcija, da se kralj Karel odpove prestolu, ker je obstojala bojazen, da hoče Karel razbiti zvezo z Nemčijo. Cela akcija se je pa izjalovila, ker se niso mogli zediniti glede osebe regenta.

POTRES V KOLUMBIJI.

London, 19. dec. (Reuter) »Daily Express« javlja iz New Yorka, da je potres v Kolumbiji tukaj po prejšnjih potresnih sunkih poškodovana mesta popolnoma porušil.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Drama: »Nju«. Red D.
Opera: »Mignon«. Red B.
Kino Matica: »Otroci bede«.
Kino Tivoli: »Dama v sivem« — II. del.
Kino Ideal: »Volkodlak« — otročja igra »Babi peggy«.
Kino Ljubij. dvor: »Tragedija ljubavi«.

V Mariboru:

Narodno gledišče: »Magdalena«. Red A.

Pismo iz Varšave.

Varšava, 16. dec.

Zunanja politika današnje Poljske deluje predvsem na upostavitev, oziroma poglobitev gospodarskih odnošajev med Poljsko in drugimi državami. Tako je novembra t. l. sklenila kupno pogodbo z Jugoslavijo in upostavila trgovske odnošaje s Turčijo in Japonsko. Te dni sta se mudila v Varšavi avstrijska parlamentarca dr. Weiss in dr. Mataja, da utrdita gospodarsko razmerje med Avstrijo in Poljsko. Z Italijo je Poljska sklenila traktat glede dobave šleskega premoga. Žal vplivajo visoke inozemske carine, zlasti češkoslovaške republike, precej neugodno na ceno šleskega premoga. Zelo obsežna je trgovska pogodba Poljske z Anglijo. Anglija išče na Poljskem novih trgov in odjemališč za svoje industrijske produkte, uvažala pa bi iz Poljske predvsem les. Saj je poljski hrast svetovnoznan in prekaša po svoji krasoti celo ruske in skandinavske hrastove šume. Nadalje bi uvažala iz Poljske še jajca, prešičje ščetine, krompirjeve izdelke kot škrob, špirit, in pa sladkor. Sladkorja rabi za enkrat 120.000 ton. Važna točka v tej pogodbi so tudi emigracijska in tranzitna določila, kajti Anglija išče preko poljskega teritorija poti v Rusijo. Tudi druge države morajo preko Poljske, če hočejo priti v Rusijo. Zato je velike važnosti, da postane Poljska most do Rusije, ne pa kak nepreskočen jarek.

Obseg in izpeljava teh kupčijskih pogodb zavisi predvsem od stabilizacije poljske valute. Poljska marka pa še zdavnaj ni stabilizirana, temveč se bliža kljub vsem varnostnim odredbam in zakonom in kljub temu, da je država skrčila svoj proračun za mnogo milijonov zlatih mark napram prejšnjim letom, bolj in bolj svojemu financielnemu poginu. Vse tukajšnje gospodarsko življenje se razvija v znamenju propadajoče marke. Trgovci določajo osnovne cene v dolarjih, država v poljskih zlatih in jih potem dnevno preračuna v poljske marke. Cene živilom in oblačilom se spreminjajo dnevno, železnica in pošta se vsak mesec podražita za par 100 odstotkov. Že dalj časa so v veljavi bankovci za 1,000.000 M, pripravljajo pa se novi za 50 in 100 milijonov poljskih mark. Najmanjša prometna enota je 100.000 M. To so števila, ki že nekoliko spominjajo na razmere v Nemčiji.

Inozemcev je sedaj na Poljskem precej, vendar žive tu mnogo dražje kot pred dvema letoma v Avstriji, ali pa pred letom dni v Nemčiji. Zlasti pa je letos na Poljskem mnogo jugoslovenskega in bolgarskega dijaštva, ki so morali vsled dragih življenskih razmer zapustiti Češkoslovaško, Nemčijo in prosto mesto Gdansko. V Varšavi sami, oziroma v bližnjem Milanowku živi okrog 60 jugoslovenskih študentov. Organizirani so v akademskem društvu »Jugoslavija« in delujejo vneto na zbližanje poljsko - jugoslovensko.

B. K.

Iz prosvetnega življenja.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Četrtek 20. dec. Nju. Red D.
Petek 21. dec. Mogočni prstan. Red C.
Sobota 22. dec. Nju. Red E.
Nedelja 23. dec. ob 3. uri pop. 2 × 2 = 5, ljudska predstava; ob 8. uri zvečer: Mogočni prstan. Izven.
Pondeljek 24. dec. Zaprto.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Četrtek 20. dec. Seviljski brivec. Red B.
Petek 21. dec. Zaprto. Generalna vaja.
Sobota 22. dec. Notredamski zvonar. Red A.
Nedelja 23. dec. Tosca. Izven.
Pondeljek 24. dec. Zaprto.

— **»Seviljski brivec«.** Ker je gna. Saxova še bolna, ima namreč težko angino, je danes, v četrtek zvečer, nemogoča vprizoritev opere »Mignon«. Mesto »Mignon« se poje opera »Seviljski brivec«, in sicer za red B, kakor je bila prej določena predstava »Mignon« za ta red. Abonente reda A opozarjamo, da imajo v soboto premijero »Notrdamskega zvonarja«.

— **Razprave I.** — Izdaja znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani. 1923. Natisnila Učiteliska tiskarna. Prva knjiga »Razprav« ljubljanskega znanstvenega društva obsega 25 tiskovnih pol in prinaša devet razprav pod sledečimi naslovi: 1. Prijatelj Ivan: Predzgodovina ustanovitve »Slovenske Matice«; 2. Veber Franc: Elementarne enačbe človeške pozornosti; 3. Kos Franc: Iz zgodovine devinskih gospodov; 4. Nahtigal Rajko: Doneski k vprašanju o postanku glagolice; 5. Kidrič Franc: Ogrodje za biografijo Primoža Trubarja; 6. Oštir Karel: Alarodica I.; 7. Hauptmann Ljudmil: Mejna grofija spodnjepanonska; 8. Grafenauer Ivan: Naglas v nemških izposojenkah v slovenščini; 9. Ramovš Franc: Deklinacija slovenskega imena o č e. — Knjiga se naroča pri omenjenem društvu (Ljubljana, Univerza II.) in se prodaja izvod po 100 dinarjev, za dijake pa po 60 dinarjev. Morejo se naročiti tudi posamezni posebni odtiski, katerih število pa je omejeno, za cene od 5 do 25 dinarjev (odvisno od velikosti razprav).

— **Nakup Jagičeve knjižnice.** Vlada je odobrila kredit 300 tisoč dinarjev, s katero vsoto bodo kupili knjižnico filologa Vatroslava Jagića.

Mariborsko pismo

Maribor, 18. novembra.

Naše politično mrtvilo zadnjega časa je predramil v soboto 15. t. m. velik dogodek. V Narodnem domu so se zbrali tega dne tisti, ki sede sicer običajno v grajski kleti in so ustanovili — »Politično in gospodarsko društvo za kolodvorski okraj.« Dostojanstvo trenutka je zahtevalo, da so se gg. demokrati za ta večer preselili v drug lokal, kajti če bi se bile porodne ceremonije izvršile tam, kjer se vrše vsakodnevni pobožni obredi, bi javnost ne mogla pojmovati, da je ustanovitev tega društva tako važnega, zgodovinskega in usodnega pomena za Maribor, kakor poroča »Tabor« od pondeljka. List posveča temu dogodku kar cel dolg članek in ga opisuje tako, kakor da bi se ustanovila najmanj — oblastna skupščina. Gospodarski, politični, nacijonalni in kdo ve še kakšen preporod Maribora pričakuje »Tabor« od tega demokratskega društva, ki bo, kakor vemo iz prakse, tako živahno delovalo, da ga kmalu nikjer več ne bo. Sicer pa nam je čisto razumljivo »Taborovo« veselje nad tem porodom, kajti pod kokljo so gospodje položili to jajce še pred skupščinskimi volitvami in je do izvolitve trajalo vsekakor precej več kakor 9 mesecev. Radikalna stranka je med tem časom ustanovila že 5 takih društev, v vsakem mestnem okraju eno, in organizirala vse mestno področje.

Tudi na novinarskem polju smo doživeli nov dogodek, »Tabor« je namreč na posebnih reklamnih prospektih razpisal »beli teden« za nabiranje novih naročnikov za prihodnje leto. Doslej smo poznali »bele tedne« samo po trgovinah, odslej pa jih bomo po zaslugi gospodov demokratov tudi v časopisnih administracijah. Pa recite še, da v Mariboru nismo napredni! Iz tega »Taborovega« »belega tedna« pa je razvidno, da je list res že popolnoma na koncu in da je to samo še zadnji poizkus na smrt bolnega. V svoji borbi s smrtjo gre list tako daleč, da prosi javnost, naj mu sporoči, kako si želi, da bo urejevan, v kakšnem duhu in v kakšni smeri naj bo pisan itd. Da bi »beli teden« bolje uspel, tudi nikjer ne pove, da je demokratski, ampak se sramežljivo skriva za vodeno »naprednjaštvo« in pravi, da je glasilo »vseh naprednjakov v mariborski oblasti brez ozira na strankarsko mišljenje.« Junaško to zatajevanje svojega lastnega pripadništva v strahu pred poginom ravno ni. Pa pustimo to! »Beli teden« tudi tako ne bo prinesel »Taboru« novega življenja, ampak bo pomenjal kvečjemu bel mrtvaški prt. Škoda za list, ki bi, če bi bil res samo naroden in napreden in ne samo osebno glasilo maloštevilne demokratske klike, lahko lepo uspeval in kot edini slovenski dnevnik na Štajerskem tudi res obilo lahko pripomogel do narodne in gospodarske konsolidacije in napredka.

S proslavo kraljevega rojstnega dne smo letos lahko prav zadovoljni, uspela je krasno. Na predvečer manifestacijsko zborovanje, sklicano po nacijonalistih v Narodnem domu, na katerem sta dr. Štefančič in prof. Kenda orisala zasluge naše junaške dinastije in posebej še Nj. Vel. kralja Aleksandra za naše osvobojenje; po manifestacijskem zborovanju obhod po mestu z zastavo in godbo »Drave«; zvečer pa krasna proslava v Narodnem gledališču. Okna so bila pri obhodu razsvetljena; hiše večinoma okrašene z narodnimi in državnimi zastavami. Na sam rojstni dan so nas že navsezgodaj prebudili topovski streli in oznanili vesel narodni praznik. Ob 8. uri šolske maše po vseh cerkvah; ob 9. uri proslava v protestantovski cerkvi; ob 10. v stolnici »Tedeum laudamus«, katerega je opravil škof dr. Karlin ob asistenci kapiteljske duhovščine. Po obredu vojaška parada na Stolnem trgu, na glavarstvu pa sprejemanje čestitk. Slavje je zaključil zvečer animiran elitni ples, katerega je priredil oficirski zbor v veliki Götzovi dvorani. Kljub vsem razprtijam in intrigam se narodna in državna misel vendar utrjuje tudi na naših vročih mariborskih tleh.

V veliki kazinski dvorani je otvoril v nedeljo brez vsakega hrupa svojo prvo razstavo v domovini mladi akademični slikar Ante Trstenjak. Razstavljenih ima krog 100 del, oljnatih, akvarelov, pastelov, risb in lesorezov. Razstava napravlja dober vtis in kaže, da je Trstenjak nadarjen umetnik, do viška pa seveda še ni prišel. Zaenkrat je njegova umetnost še preveč akademična. Javnost ne kaže za razstavo posebnega zanimanja in smisla, kajti dočim so kavarne in gostilne vedno polne — je razstava prazna. Žalosten pojav, toda kaj hočemo? Bo že tudi v tem oziru bolje, ko doraste naša nova generacija.

Drugače se Maribor pripravlja na praznike. Gospodinje pridno nakupujejo, seveda le one, ki imajo s čim, in na trgu je zrastel cel gozd smrečic — božičnih drevesc. Uradniki pripravljajo proslavo Božiča in Novega leta že na obljubljene predujme. Večina bo srečna, če bo predujem zadostoval za poravnavo zapadlih računov...

Novomeščani!

Skrinjica »Naprednega gospodarskega udruženja vseh slojev v Novemmestu in Kandiji NRS« je t r e t j a. Čuvarja sta gg. Vladimir Vojska in Perhinek. Novomeščani, v interesu zdrave občinske politike, volite NRS!

Volilcem povečanega Novegamesta!

Med štirimi volilnimi skupinami, ki so postavile svoje kandidatne liste za občinske volitve dne 23. decembra, nastopi Narodna Radikalna Stranka kot tretja s svojo listo.

NRS je največja državna stranka, ki je vodila usodo kraljevine Srbije zmagoslavno in častno skozi več nego 40 let in ki je doprinesla največ zaslug za ujedinjenje našega troimenega naroda v lastno državo. Ona je edina stranka v naši državi, ki je sprejela v svoj program že pred vojno boj za ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v lastni državi, kar je na zgodovinski skupščini v Nišu leta 1914 slovesno ponovila. Ona dviga visoko i danes prapor državne misli z jedrom, da je država ljudstvo, ljudstvo pa država.

Dosledna svojemu državnemu programu ne razvija danes v ujedinjeni domovini plemensko-nacijonalnega šovinizma, ampak poudarja, da so v državi vsi državljani brez razlike vere in plemena enaki.

NRS spoštuje versko prepričanje vsakega državljana in izključuje vsak verski boj ravno tako kot odklanja protiverška stremljenja gotovih strank kot našemu narodu kvarna.

Njen program je zahtevam časa primerno predvsem gospodarski. NRS združuje v svojih vrstah vse lojalne državljane, ki hočejo delovati za gospodarski procvit in napredek države in ki uvidevajo, da je le v tem procvitu izhod iz današnjih težkih gospodarskih razmer, ki tlačijo predvsem delavca, javnega nameščenca, obrtnika in kmeta.

Le naravno, da so stranki s tako prošlostjo in takim programom izkazali pri zadnjih skupščinskih volitvah svoje zaupanje delavci, javni nameščenci, obrtniki in vsa kmetska masa Srbije, Banata in vzhodne Bosne in da se je začela, dasi doslej v Sloveniji malo poznana, tako hitro širiti in da se je osnoval. krajevna organizacija naše stranke tudi v Novemmestu.

Gospodarski zastoj naše doleniske metropole, ki je še danes brez vsake industrije, in nujna potreba, da se bolje kot doslej ščitijo interesi gospodarsko šibkejših ljudi, ki imajo po vseh demokratičnih načelih pravico, da soodločujejo kot pri rešitvi državnih tako tudi občinskih zadev, so bili merodajni, da je sklenila **NRS, da nastopi pri volitvah dne 23. t. m. kot**

»NAPREDNO GOSPODARSKO UDRUŽENJE VSEH SLOJEV NOVOMESTO KANDIJA — NRS.«

To »Udruženje« zahteva odločno, da se uveljavijo pri občinskem gospodarstvu zgolj gospodarska načela; da se mestno imetje racijonelno upravlja, da se poiščejo vsa potrebna sredstva, ki morejo udejstviti program dela in napredka mesta brez ozira na stranke in osebnosti in da se prispevki za občinsko gospodarstvo porazdele po gospodarski moči posameznih stanov tako, da se pri tem tudi ščitijo dovoljno interesi onih stanov, ki pod sedanjimi težkimi gospodarskimi razmerami najbolj trpe.

Program, po katerem bodo delali naši zastopniki, ni program demagoških obljub, temveč program, ki temelji na resnosti volje, da se rešijo čimpreje tako pereča vprašanja kot:

Ublažitev stanovanjske bede, ki jo najbolj občutijo oni, ki še danes prebivajo po barakah in vagonih.

Gradba mestne klavnice, ki bi poleg dobičkanosnosti za mesto predvsem vplivala na znižanje tržnih cen mesa in ki bi omogočila boljšo kontrolo klavne živine.

Čimprejšnja gradba ljudskošolskega poslopja.

Preložitev pokopališča iz sredine mesta.

Skrb, da se pritegne industrija.

Vprašanje primernega stavbišča za »Sokolski dom«.

In še cela vrsta drugih važnih vprašanj kot n. pr.:

Stroga kontrola tržnih cen vseh živil itd.

To so načela kandidatov NRS in njih program, katerega uresničiti jim ne veleva samo skrb za dobrobit Novegamesta, ampak tudi ona želja, ki nas je ob nepopisnem navdušenju ob prevratu spojila v troimenski narod SHS, želja, da postavimo novo, mogočno in v vseh delih krasno stavbo naše velike domovine.

Zato pozivljamo volilce vseh slojev Novega mesta in Kandije, ki jim je gospodarski napredek našega mesta pri srcu:

VRZITE V NEDELJO, DNE 23. DEC. SVOJE KROGLJICE V TRETJO SKRINJICO!

To je skrinjica »Naprednega gospodarskega udruženja vseh slojev Novomesto Kandija — NRS«.

Novomesto, dne 16. decembra 1923.

Ferdo S. Meršol l. r. — MUDr. Viktor Gregorič l. r.

*

KANDIDATNA LISTA NRS ZA OBČINSKE VOLITVE v NOVEMMESTU.

»Napredno gospodarsko udruženje vseh slojev Novomesto — Kandija — NRS«. nastopa pri občinskih volitvah 23. t. m. popolnoma samostojno s sledečo listo:

I. Kandidati za obč. odbornike:

1. Meršol Ferdo, fin. koncept. prakt.; 2. Vales Josip, progovni nadzirateli; 3. Petrič Anton, pos. in lesni trg.; 4. Košir Josip, pos. in trgovec; 5. Udovič Jožko, ključavničarski mojster; 6. Pirnat Viktor, učitelj; 7. Vojska Vladimir, poštni uradnik in pos.; 8. dr. Gregorič Viktor, okrožni zdravnik in pos.; 9. Ulaga Marko, preglednik fin. kontr. v p.; 10. Rozman Franc, revident, post. nač.; 11. Podgoršek Ivan, poštni sluga; 12. Kopač Leopold, pos. in trgovec; 13. Perhinek Dragotin, post. odpravnik; 14. Pavlin Janez, jetniški paznik; 15. Andrijanič Drago, lekarnar; 16. Kobe Ivan, mlz. mojster in pos.; 17. Ukmar Anton, sodni kancilist; 18. Šmalc Ivan, pos. in trgovec; 19. Premru Karel, davčni sluga; 20. Gorupič Peter st., kovaški mojster in pos.; 21. Twrdy Rihard, železničar v p. in pos.; 22. Bele Josip st., davčni iztirjevalec v p. in pos.; 23. Veršček Andrej, invalid; 24. Handler Alojzij, uradnik zemlj. katastra; 25. Hočevar Josip, poštni pom. sluga in pos.

II. Kandidati za namestnike obč. odb.:

1. Dr. Vavpotič Ivan, višji okrajni zdravnik; 2. Muser Franc, nadzir. brz. vodov; 3. Dobranović Miha, svetilničar; 4. Ipavic Alojzij, višji davčni uprav.; 5. Brežnik Franc, vladni svetnik v p.; 6. Ajdič Karel, post. odpravnik; 7. Šproc Anton, okrajni tajnik; 8. Deržaj Anton, sprevodnik; 9. Radovan Anton, poštni podurad. IV. razr.; 10. Mušič Alojzij, davčni nadupraviteli; 11. Tofand Teodor, višji pis. oficijal; 12. Vukadin Marko, invalid; 13. Demšar Alojzij, nadsprevodnik; 14. Niefergall Viktor, zasebnik; 15. Bergmann Jože ml., mag. pharm. in pos.; 16. Bele Franc, davčni prakt, sedaj asist.; 17. Poropat Ivan, noč. čuvaj; 18. Dovjak Ivan, poštni kontrolor II. r.; 19. Muškatelc Anton, komisar fin. kontr.; 20. Ahačič Luka, gozdarski paznik; 21. Mihevc Ivan, vozni preglednik in pos.; 22. Plaper Adolf, poštni podur. V. r.; 23. Klanjšek Dragotin, sprevodnik; 24. Globočnik Martin, sodni sluga v p.; 25. Ahlin Ignacij, poštni uradni sluga III. razr.

Skrinjica NRS bo TRETJA.

Čuvar skrinjice Vladimir Vojska, namestnik Perhinek Drago.

„Radikalski Glasnik“.

Neresnične vesti demokratskega tiska o razpustu akcijskega odbora NRS v Ljubljani.

Demokratski tisk širi vesti o razpustu akcijskega odbora NRS v Ljubljani. Te vesti so popolnoma tendencijozne in neresnične. Nasprotno tem vestem je bil zaprošen akcijski odbor NRS v Ljubljani od glavnega odbora NRS v Beogradu, da

1. skuša izvesti čim prej, v kolikor to ni storjeno, v vseh instancah organizacijo NRS v ljubljanski in mariborski oblasti;

2. da se čimprej organizirajo, vsaj po občinah, redni KRO,

3. da se formira v vsakem srezu, kjer so organizirani vsaj trije KRO, srezki radikalni odbor v smislu čl. 37. statutov,

4. da se formira v vsakem okrožju, v katerem obstojajo vsaj trije SRO, formirani po predpisih strankinih statutov, v smislu čl. 42 okrožni radikalni odbor,

5. da izbereta okrožna odbora v Ljubljani in Mariboru sporazumno skupen odbor v Ljubljani.

Kakor je bilo javljeno v 4. številki »Radikalskega Glasnika« (»Jutranje Novosti« št. 239 z dne 11. novembra 1923) in v kasnejših objavah o organizaciji naše stranke v Sloveniji, prestane delovanje akcijskega odbora samo po sebi, kakor hitro bo izvršena organizacija rednih okrožnih odborov. Njegovo delo bo prešlo na skupni eksekutivni odbor, ki ga bodo formirali predstavniki ORO v obeh oblastih.

Opozarjamo posebej svoje pristaše, naj ne nasedajo kakršnimkoli političnim desperaterjem in spekulantom, temveč jih prosimo, da se čimpreje organizirajo v naše odbore v smislu strankinih statutov.

MARIBORSKI ORO.

Ustanovni zbor NRS v Krčevini.

Vsled proslave rojstnega dne Nj. Veličanstva kralja Aleksandra na dan 17. dec. t. l. sklicani ustanovni radikalski zbor v svrho ustanovitve krajevne organizacije NRS v Krčevini se je prenesel z istim dnevnim redom na soboto, dne 22. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v gostilni gosp. Krambergerja. Priglašeni člani se naprošajo, da se zbora prav gotovo udeleže.

Tega zbora se udeležita člana oblastnega odbora gg. dr. Ravnik in tajnik Trošt.

Ustanovni zbor NRS na Pobrežju.

V četrtek, dne 20. decembra t. l. se bo ob 8. uri zvečer vršil radikalski zbor krajevne organizacije NRS na Pobrežju v gostilni g. Pukl. — Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti.

Konštituiranje srezkih odborov NRS za Maribor levi in desni breg.

V smislu čl. 37 strankinega štatuta sklicujeta srezka odbora Maribor levi breg in Maribor desni breg svojo konštitucijsko sejo, ki se bo vršila v nedeljo, dne 23. dec. t. l. ob 10. uri dop. v Mariboru, gostilna Puntigam (g. Hinko Vidmar) v Mlinski ul. št. 3.

Dnevni red:

1. Verifikacija delegatov.
2. Poročilo predsedstva.
3. Konštituiranje srezkega odbora Maribor, levi breg.
4. Konštituiranje srezkega odbora Maribor, desni breg.
5. Politična situacija.
6. Ukrepi glede smernic o strankinem delovanju.
7. Slučajnosti.

Na to sejo pošljejo vse krajevne organizacije NRS iz teh dveh srezov svoje predsednike in podpredsednike.

Mestni odbor NRS v Mariboru:

dr. Rudolf Ravnik l. r. Janko Trošt l. r.

— **Akcijski odbor NRS v Sloveniji** je poslal min. predsedniku in šefu radikalne stranke, g. Nikoli Pašiću, brzojavne čestitke k njegovi krstni slavi dne 19. dec.

— **Minister n. r. dr. Županič na Jesenicah.** 18. tega meseca je dr. Niko Županič posetil radikalsko organizacijo na Jesenicah in konferiral ž njo o akciji za občinske volitve na Jesenicah.

Jeseničani — radikali!

Držite se dobro! — Pri volitvah glasujte za kandidate, ki jih je postavil KRO pod predsedništvom g. Webra. — Ne dajte se zbegati od tujih agentov, ki trosijo lažnjive vesti o voditeljih radikalne stranke v Ljubljani. — Vesti, razširjene v demokratskih listih, kakor v »Jutru«, »Slovenskem Narodu«, Štefanovičevem »Radikalu« in »Taboru«, niso resnične. Bojijo se radikalske zmage in se poslužujejo raznih nizkotnih sredstev, da bi preprečili naše uspehe. — Vsi edino naprej za radikalsko občino na Jesenicah!

Gospodarstvo.

× **Iz trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo.** Včeraj dopoldne sta imela sejo obrtni in trgovski odsek, popoldne pa je zboroval industrijski odsek in nato združeni odseki. V obrtnem odseku se je razpravljalo obširno o reorganizaciji urada za pospeševanje obrti v Ljubljani ter o raznih obrtnopravnih vprašanjih. V trgovskem odseku so pretresali razne obrtno pravne stvari, potem pa se je govorilo obširno o vprašanju, ali bi kazalo zavzeti se za zvišanje zakonitih zamudnih obresti. Industrijski odsek je razpravljal vprašanje, pod kakšnimi pogoji je dovoljevati vpotovanje inozemskim delojemalcem ter o načrtu rudarskega zakona. Vprašanje, kako enotno urediti praznovanje cerkvenih in državnih praznikov, je bilo predmet razprave v vseh treh odsekih. V trgovskem odseku se je govorilo o nevzdržnih razmerah, ki so nastale pri aprovizacijski preskrbovalnici južne železnice v Ljubljani, kjer se blago prodaja vsesplošno na škodo trgovstva ob zapostavljanju železničarjev samih. V seji združenih odsekov se je vršila podrobna razprava o proračunu za l. 1924, nadalje se je sklepalo o podelitvi ustanov onemoglim obrtnikom in trgovcem ter njih vdovam, o podelitvi ustanov slušateljem trgovske akademije in tehnične srednje šole v Ljubljani. Oglašenih je bilo od zborničnih članov več važnih aktualnih predlogov za zborničnо plenarno sejo, ki se vrši v četrtek dopoldne dne 20. decembra.

× **Kmetijski tečaji.** Tekom spomladi in poletja 1924 se vršijo na drž. kmetijski šoli na Grmu sledeči tečaji za praktične gospodarje: 1. Kletarski tečaj dne 23., 24. in 25. januarja, 2. sadjarski tečaj, dne 18., 19. in 20. februarja, 3. tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme, dne 21., 22. in 23. februarja, 4. tečaj za vinogradnike, dne 24. in 25. februarja (delo v vinogradih, obrezovanje trt itd). 7. aprila (spomladno cepljenje trt) in 10. in 11. junija (zatiranje škodljivcev, zeleno cepljenje trt). Tečaji so teoretični in praktični ter se pri njih gospodarji lahko v dotični stroki dobro izučijo. Ker je pouk zelo važen, je želeti, da se ga udeleži čimveč gospodarjev. Oddaljenim revnim gospodarjem se dovoli prispevek v hrani in s prenočiščem na zavodu. Kdor tega želi, se mora izkazati s potrdilom županstva. Priglasitve sprejema ravnateljstvo drž. kmet. šole na Grmu, p. Novomesto in sicer za 1. tečaj do 10. januarja 1924, za 2. in 3. tečaj pa do 20. januarja 1924, za 4. tečaj pa do 10. marca 1924.

× **Kletarski tečaj.** Sedaj, ko je nastala potreba, da vino izvažamo, je nujno potrebno, da se naši vinogradniki poprimejo umnega kletarjenja, da pridelujejo dobro, okusno, čisto in stanovitno vino, ker je drugače nemogoče, s pridelki drugih vinorodnih dežel uspešno konkurirati. Kaj pomaga gospodarju-vinogradniku še tako lepo grozdje, ako ne zna iz njega napraviti take pijače, kakršne se dandanes po svetu zahteva. Ravnotako je tudi za kletarje, vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom, znanje umnega kletarstva, zlasti pravilnega ravnanja s posodo in z vinom neobhodno potrebno, kajti iz najbolj žlahtne kapljice se z nepravilnim ravnanjem lahko naredi najslabša pijača. Da imajo ukaželjni priliko, se v umnem kletarstvu izučiti, priredi državna kmetijska šola na Grmu, v Novemmestu, dne 23., 24. in 25. januarja 1924 trodnevni kletarski tečaj. — Kdor se misli tečaja udeležiti, naj se zglasi do 10. januarja 1924 pri ravnateljstvu šole. Revnejšim udeležencem, ki se izkažejo s potrdilom županstva, se po možnosti pomaga s prehrano in stanovanjem. Ker je število udeležencev omejeno, se je treba, komur je na stvari ležeče, čimprej zglasiti. Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bo o tem potom posebnega vabila vsaj en teden pred pričetkom obveščen.

× **Organizacija vinogradnikov.** Prejeli smo od pokrajinske zveze jugosl. vinogradnikov: »Na vinogradniškem sestanku trebanjske okolice v Trebnjem, dne 9. decembra t. l. se je soglasno odobravala resolucija, sklenjena dne 2. decembra 1923 na občnem zboru Pokrajinske zveze jugosl. vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru. Pristopilo je preko 30 vinogradnikov k organizaciji. Kot pooblaščenec na sestanku zbranih vinogradnikov pošiljam odboru iskrene pozdrave z željo, da bi imelo društvo najboljše uspehe. V skupnosti je moč! Za zborovalce: Kafol.« — Vinogradniki Slovenije! Posnemajte pridne Trebanjčane! Vsi v naše vrste! Pristopajte pridno k že obstoječim krajevnim vinarskim društvom! Kjer še takih ni, osnujte jih! Pojasnila daje »Pokrajinska zveza jugosl. vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru«.

× **Poraba elektrike.** Po statistiki neke ameriške revije porabijo največ elektrike Zedinjene države (49.902 milijonov kilovatov letno). Na drugem mestu je Nemčija (8600 milijonov), Japonska (6925 milijonov), Anglija (6400 milijonov, Francija (5410 milijonov), Italija (3400 milijonov), Švica (2700 milijonov), Švedska (2144 milijonov) in Norveška (1331 milijonov kilovatov letno). Z ozirom na to, koliko pride potrošene električne energije na posameznega prebivalca na leto, stoji na prvem mestu Švica (na vsakega prebivalca 700 kilovatov letno), za njo Kanada (612), Norveška (493), Zedinjene države (472), Švedska (364), Francija (147), Nemčija (141), Anglija (139 kilovatov letno).

Zapiski.

— **Glasilo Slavenske banke štev. I.** se zadnji čas zelo vneto zavzema za ozdravljenje naših gospodarskih razmer. Z veliko in mogočno, sedemnajsttisočkrat odmevajočo besedo križa vsakogar, ki si upa sprejeti samo eno avstrijsko krono. Da pa more njegova beseda sedemnajsttisočkrat (:2) odmevati, mu pomaga Slavenska banka. Ta pa je neposredno interesirana v Stinnesovem koncernu in obratno. Stinnes je personificiran nemški imperijalizem in eden glavnih financijerjev »Dranga nach Osten«.

— **Glasilo Slavenske banke štev. II.** je bilo pred kratkim pomlajeno, ker se je balo, da popolnoma ne zaspi. Pomlajeno sicer ni bilo po metodi Voronova, k :or nemški cesar Viljem, temveč po najnovejši metodi pomlajevanja umirajočih listov sistem Arkoalkoholija. Uspeh je presenetljiv. Kri kroži sedaj po žilah starega čudaka tako hitro, da zanaša dve tretjini vesti glasila Slavenske banke štev. I. iz Miklošičeve ceste v glasilo Slavenske banke štev. II v Knafljevo ulico. Vesti in ves smrad, ki je z njimi v zvezi. Tudi Stinnesov denar. Ampak nacijonalni smo pa vseeno!! In povrh edino slovensko nezavisno glasilo »javnega mnenja«. (To javno mnenje sedi dopoldne v Knafljevi ulici, popoldan pa na Miklošičevi cesti!)

Dnevne novosti.

— Dinarski dan. Desettisoči naših rudarjev na Vestfalskem so brez posla. Beda trka zato na njih vrata in glad ter mraz se selita v njih hiše. Nobene možnosti pa ni za zaslužek in zato beda raste. Dolžnost vseh nas, ki smo v srečnejšem položaju, je, da priskočimo težko prizadetim bratom na pomoč. Vsi brez izjeme moramo to storiti, ker le na ta način more naša pomoč učinkovati. Akcijski odbor za pomoč vestfalskih Slovencev priredi zato po vsej Sloveniji Dinarski dan. Vsak Jugosloven, vsaka Jugoslovenka naj daruje en dinar za vestfalske Slovence in tako bodo obvarovani pred poginom. V Ljubljani bo Dinarski dan 2. januarja 1924. Najprej bo Dinarski dan v Ljubljani, ker Ljubljana, naša bela prestolica, naj s svojim vzgledom pokaže vsem Slovencem njihovo dolžnost do vestfalskih Slovencev. Trdno smo uverjeni, da bo vzgled Ljubljane dostojen našega kulturnega središča in da bo vsak prebivalec Ljubljane storil svojo narodno dolžnost. Manifestacija zavednosit Ljubljane naj bo Dinarski dan in ponoven dokaz, da je in ostane Ljubljana naša prestolica.

— **Iz Beograda** se je vrnil g. minister n. r. dr. Niko Županič, kjer je obiskal člane vlade, s katerimi se je razgovarjal o politični situaciji v Sloveniji. Predsedniku vlade g. Nikoli Pašiću je podal daljše poročilo o pol. situaciji in stanju strank v Sloveniji. Obljubil mu je, da pride v kratkem eden od radikalnih voditeljev iz Beograda v Slovenijo.

— **Promocija.** Dne 18. t. m. je promoviral na kr. veterinarski visoki šoli v Zagrebu za živinozdravnika g. Josip Judnič iz Toplic pri Novem mestu.

— **Iz poštne službe.** Kot poštarica III. razreda pri poštnem uradu v Skradu je nastavljena Ana Rožič. — Ministrstvo pošte in telegrafa je sprejelo ostavko, ki sta jo podala poštna uradnika v Sarajevu Jakob Lovrič in Viljem Lošnik na državno službo.

— **Naši dijaki v Nemčiji.** Za naše dijaštvo v Nemčiji so kakor za druge sloje nastopili zadnje tedne precej hudi časi. Vsi so prisiljeni, da se hranijo v ljudskih kuhinjah, pa pri vsej varčnosti še za to ceneno, priprosto hrano zmanjka pare. Med našim dijaštvom se je zadnje dni pojavila tendenca izseljevanja iz Nemčije in sicer se obračajo zlasti v Belgijo in Francijo, veliko jih je prišlo tudi v domovino, da bodo tu nadaljevali svoje študije.

— **Razpisana poštarska in odpravniška mesta.** Razpisano je poštarsko mesto: na Pragerskem (I-1), v Marenbergu (II-1) in Radečah pri Zidanem mostu (II-1) ter odpravniško mesto: v Stražišču (III-2) in pri Sv. Nikolaju poleg Ormoža (III-2). Prošnje naj se pošljejo na poštno in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani.

— **Stalne železniške karte.** Prometno ministrstvo je odredilo, da veljajo stalne železniške karte, ki jih je izdalo prometno ministrstvo ali generalna direkcija državnih železnic za proge državnih železnic, tudi za proge podržavljene južne železnice. Stalne železniške karte, ki jih je izdala južna železnica, pa zgube svojo veljavo s 1. januarjem 1924.

— **Slovenska dijaška zadruga na Dunaju** se zahvaljuje tem potom cenj. darovalcem, ki so blagovolili nakloniti ob priliki nabiralne akcije v velikih počitnicah na nabiralne pole njenih članov sledeče zneske: Dr. A. Bon. Jeglič, Mestna občina celjska, Okrajni zastop Šoštanj, po 500 Din; Okrajni zastop Vransko, 250 Din; Gorec, Ljubljana, 200 Din; Pe-ko, Indus, učitelji v Ljubljani, docent dr. Matko, dr. Koderman, Maribor, Orhidij Hrasti, Konjice, po 100 Din; dr. Kimovec, dr. Ravnik, dr. Kukovčeva, dr. Marinič, dr. Ivan Zorjan, Maribor, Wg., Schweichhardt, Konjice, po 50 Din; dr. Robič, dr. Mavrin, Ašič-Korbar, dr. Leskovar, dr. Toplak, dr. Juvan, dr. Kac, Mr. Prull, Maribor, po 40 Din; dr. Pipuš, dr. Komavli, Maribor, dr. Hrovat, dr. Strelec, dr. Ban, dr. Lovrec, župan Veselič, Ormož, Petovar, Ivanjkovci, po 30 Din; dr. Hojnik, Maribor, 25 Din. Iz zasedenega ozemlja: B., P. M., G. O., V. O., P. E., po 10 lir; V. J., M. A., T., F., K., P. K., po 5 lir. Obenem prosimo slovensko javnost, da omogoči tudi v bodočem letu z gmotno pomočjo delovanje Slov. Dij. Zadruge, ker ji je gotovo znano, v kako obupnih razmerah žive ubogi dijaki na Dunaju. S stradanjem in zmrzovanjem skušajo doseči cilj, ki so si ga postavili. Ker bodo takrat, ko bodo ta cilj dosegli, postavili vse svoje moči na razpolago svoji domovini, ne vršite s tem, da jim pomagate, samo človekoljubja, temveč tudi resnično delo za narod. Blagohotne denarne prispevke pošljite na račun Slov. Dij. Zadr. na Dunaju v Slavensko banko dd. Maribor, Aleksandrova ulica. Dunaj, meseca decembra 1923.

— **Naši mornarji v Južni Ameriki.** V Argentiniji je bil nedavno sprejet zakon, ki določa, da dobivajo mornarji po 30 letnem službovanju pokojnino. Ta zakon je gotovo dobrodošel našim mornarjem, katerih se nahaja na argentinskih parnikih nad 10.000.

— **Slabi učni uspehi.** Kakor poročajo sarajevski listi, je prejelo na trgovski akademiji v Sarajevu koncem I. četrtletja iznad 316 učencev nad 200 učencev nezadostno klasifikacijo. Šolske oblasti si belijo glave, kje tiči vzrok tako slabim uspehom, in so sklenile, da bodo v prihodnje proti raznim incidentom, ki gotovo ne vplivajo dobro na učečo se mladino, kar najstrožje postopale.

— **Mednarodno tekmovanje srednješolcev.** Vodstvo neke francoske gimnazije je poslalo vsem srednješolskim zavodom v raznih državah predlog, da se priredi velika mednarodna tekma srednješolcev s celega sveta. V to svrho bi se odredile razne teme, vsaka gimnazija, oziroma srednja šola, pa bi imenovala po dva svoja dijaka, ki bi to temo izdelala. Rešitve bi se pošiljale posebni komisiji, ki bo določila najboljše in tudi razdeljevala darila.

— **Nov tečaj za orožniške podčastnike.** Kot smo včeraj poročali, je bil zadnje dni zaključen tečaj za orožniške podčastnike v Kamenici. Ministrstvo vojne in mornarice je odredilo, da se s 15. januarjem otvori zimski tečaj te šole v Kamenici, ki bo zopet trajal 6 mesecev in na katerega bo sprejetih nad 400 orožnikov.

— **Božična prošnja.** Ubogi in bedni prosimo vsa usmiljena srca, da se v zadnjih dneh pred Božičem spomnijo nas, ki potrebujemo in smo navezani na nujno pomoč usmiljenih src. Najlepši prazniki celega leta se bližajo. Ako nam usmiljena srca ne priskočijo na pomoč, bomo imeli prežalostne božične praznike. Vsaki tudi najmanjši dar bo z veseljem sprejet. Milodare prevzema za nas naše podporno društvo, ki ima svojo pisarno v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12. — Slepi.

— **Najstarejši državni uradnik v naši državi.** Komisija za razvrščanje uradnikov v nove plačilne razrede je naletela na ime kanonika don Mate Pište, ki je rojen leta 1829 in se nahaja že od leta 1852 v državni službi, torej služi že 71 let in je že dvakrat dosłužil rok za dosego penzije. V znak priznanja je komisija uvedla kanonika v IV. grupo I. kategorije, po kateri bo imel 28.000 Din letne plače. Don Mate Pišta je gotovo najstarejši državni uradnik v naši državi.

— **Smrtna nesreča.** Mastnak Anton, delavec v steklarni v Hrastniku, je prišel ponoči domov. Ko je hotel iti v stanovanje, mu je na stopnicah spodrsnilo. Padel je z glavo navzdol tako nesrečno, da si je prebil črepinjo. Prepeljali so ga takoj v ljubljansko bolnišnico, kjer je pa že naslednji dan za zadobljeno poškodbo umrl.

— **Težka poškodba.** Čop Franc iz Št. Jurija pri Litiji je iz neznanega vzroka napadel posestnikovega sina Franca Kneza iz Magolnika pri Litiji. Sunil ga je z nožem v desno prsno stran. Knez je moral vsled težke poškodbe v bolnišnico.

— **Tat v trgovini.** Ivani Tomšič, trgovki na Sv. Petra cesti 38, je bilo ukradeno okoli 13. ure iz trgovine do 15 m šifona, v vrednosti 250 Din.

— **Ukradene kure.** Iz kurjega hleva bančnega ravnatelja, odnosno vrtnarja Ivana Hrena v Rocmu pri Šmartnem je bilo ukradenih 10 belih in 4 pisane kokoši, v skupni vrednosti 700 Din. O tatu in kurah ni nobene sledi.

— **Predrzna tatvina na cesti.** Zasebnici Alojziji Jeras iz Hranilnične ulice št. 10 je potegnil na Dunajski cesti pred cerkvijo Sv. Krištofa neznan moški izpod pazduhe ročno torbico in je zbežal po samotni ulici proti Šiški. V torbici je bilo nekaj denarja in več računov. Škoda znaša 500 Din.

— **Nesrečen slučaj.** Ko je hotela včeraj Pred šolijo 31 letna Amalija Podkrajškova z Vidovdanske ceste prekoračiti kakih 15 do 20 korakov pred vozom električne cestne železnice tir, jo je vrgla božjast ravno na železniški tir. Voznik je sicer takoj z vso silo voz zavrl, vendar ga pa ni mogel ustaviti pravočasno, ker so mu kolesa drsela po mokrih tračnicah. Zadel je ženo, in voz jo je potisnil kaka 2 metra po tiru. Dobila je precej težke poškodbe in so jo morali odpeljati z rešilnim vozom v bolnišnico. Voznika ne zadene po izpovedbi navzočih nobena krivda.

— **Pazite pri popravljanju streh!** Zidarjevi ženi Amaliji Mozetič je padla na Sv. Jakoba trgu pred hišo št. 8 polovica opeke na glavo. Žena ima težko in nevarno rano na glavi. Mehle, ki je popravljal streho, ni kriv nesreče, ker je postavil na obeh vogalih hiše predpisana svarilna znamenja in je zakrivila žena nesrečo sama vsled svoje neprevidnosti.

— **S strehe je padel kleparski vajenec** Jože Habiht, ko je popravljal žlebove na areni Narodnega doma. Vzrok nesreče je bila opolzka mokra streha. Padel je 3 m globoko in se je precej poškodoval.

— **Tat v prenočišču.** V nekem prenočišču v Ljubljani je bil ukraden posestniku Josipu Kalinšku iz Potoka zlat prstan z modrim kamnom, vreden 300 Din. Ukradel mu ga je neki sumljiv sostanovalec, ki je pa pobegnil.

— **Kolo znamke »Panzer«,** vredno 2000 Din, je bilo ukradeno Ignaciju Jakopinu v Prelaskem. Kolo je imel shranjeno v nekem bližnjem kozolcu.

— **Ukradena ključavnica.** Posestniku in gostilničarju Mirku Peterlinu v Kranju je bila ukradena iz novo zgrajene vile ključavnica sistema »Wertheim«, vredna 250 Din.

— **Na Poleni pri Mežici** je bil ukraden Andreju Omanu pleten ročni kovček, v katerem je imel mož različno obleko in perilo, domovinski list in 2 rudarski spričevali, v skupni vrednosti do 4000 Din. Tatvino je izvršil bržkotne neki 25—27 letni tujec, bolj slabo oblečen, ki je pravil okoličanom, da potuje čez hribe domov v Šoštanj.

— **V Leskovcu** je ogoljufal neki elegantno oblečen neznanec pod zvijačno pretvezo posestnika Jožefa Gmajnarja za 625 Din, posestnico Alojzijo Korenovo pa za 50 Din.

— **Novomeške novosti.** Volilni shod NRS se je vršil sinoči v mestni dvorani. O tem volilnem shodu priobčimo posebno poročilo. — SLS je imela volilni shod v Rokodelskem domu. — Poštni avto iz Brežic na Novomesto že dva dni ne vozi. — Nočni vlak, ki odhaja iz Novegamesta ob 4., je radi defekta lokomotive ostal 2 uri v Radohovi vasi in je prišel v Ljubljano pol ure pred jutranjim osebnim vlakom.

— **Celjske novosti.** Cene važnejšim življenskim potrebščinam. Meso: Govedina v mesnicah I. vrste 25 Din, II. 22.50, na stojnicah I. 22—25, II. 17.50. Teletina: I. 35, II. 30. Svinjina I. 32 do 35, II. 30. Slanina I. 43, II. 42, mast domača 44, amerikanska 39, šunka 55, prekajeno meso I. 45—50, II. 45. Perutnina: Piščanec večji 30, kokoš 25—50, petelin 30 do 50, raca 40, gos 150, puran 100—150, domači zajec 25—30. Divji zajec kos 60 do 70, 1 kg srne 25. Ribe kg 20. Mleko 3.75, eno jajce 2.25—2.50. Špecerijsko blago: Kava Portoriko 64, Santos 44, Rio 40, pražena kava 48—70. Sladkor v kockah 23, kristalni 21. Namizno olje 32, bučno 40, testenine 13.50—21. Moka: št. 00 6.20, št. 0 6.20, št. 2 5.70, št. 4 5.30, št. 5 5, št 6 4, krušna moka 4, ržena enotna moka 5.60. Kurivo: Cent črnega premoga 51, rujavega 26.50, m³ trdih drv 140—150, 100 kg trdih drv 40, m³ mehkih drv 112—120, 100 kg 32. Cene so zadnji čas za nekoliko šle kvišku. — Stojnico za prodajanje svežih rib si bo na celjskem trgu uredil August Borušek. Hvalevredna naprava, ker rib se zadnja leta v našem mestu sploh ni dobilo. — Dražba gnoja se bo vršila pri mestni klavnici dne 31. decembra ob 9. uri v pisarni. Oddal se bo gnoj, kateri se bo pridelal v upravnem letu 1924.

— **Javen shod proti nemški tiskarni v Mariboru.** Poseben odsek, sestavljen iz zastopnikov radikalne, demokratske, kmetijske, slovenske ljudske in narodno-socijalistične stranke ter delegatov Jugoslovenske Matice in Orjune, priredi v nedeljo, dne 23. t. m. ob 11. uri dopoldne na Stolnem trgu velik protesten shod proti dovolitvi osnovanja nemške tiskarne v Mariboru.

— **Mariborske novosti.** V avtomobilski popravljalnici Karla Sinkoviča si je mehanik Alojzij Vavpotič tako težko poškodoval levo roko, da so ga morali spraviti v bolnico. — Bivši policijski agent Josip Kolenc je dne 23. julija t. l. prejel od lesotržca Kobija 300 dinarjev z naročilom, da mu preskrbi italijanski potni vizum. Kolenc je izročil svoji ženi 25 dinarjev, 68 dinarjev pa je porabil za vožnjo v Ljubljano, kjer vizuma ni mogel preskrbeti, ker ni imel dovolj denarja. Radi tega je bil obsojen na en teden strogega zapora. Ta razsodba je bila potrjena od sodišča v drugi instanci. — Josip Kirbiš, mesar v Vetrinjski ulici, je svojčas zaradi zavajanja h krivemu pričevanju bil obsojen na štiri mesece težke ječe. Njegovemu utoku proti kazni je sedaj stol sedmorice ugodil in odredil novo razpravo pred tukajšnjim okrožnim sodiščem. — Franc Ploč in Ivan, Alojzij in Mihael Dopler so bili obtoženi, da so med pretepom pri Sv. Juriju ob Pesnici prizadejali mizarju Andreju Žunku iz Gruš lahke telesne poškodbe. Dočim je je bila Doplerjeva trojica oproščena, je razprava proti Ploču preložena. Zanimivo je, da je Mihael Dopler na sodnikovo vprašanje, ali je oženjen, odgovoril, da sicer nima žene, pač pa da mora skrbeti za 18 nezakonskih otrok.

— **Iz Jarenine** pri Mariboru. Ko se je v torek 18. t. m. 25 letni Vladimir Skrbinšek, učitelj v Jarenini, poslavljal od gostilničarja Krambergerja v Jarenini, kjer je bil v družbi dveh lovcev, je tako nerodno prijel za svojo na klop naslonjeno puško, da se je sprožila. Strel ga je zadel v levo lice in ga na mestu usmrtil.

— **Vsled poplave odkrit umor.** Kakor poročajo iz Križevca, je narasla Glogovnica prinesla izpod nekega mlina truplo Ivana Butića iz Čubinca, ki je teden dni pred splošnimi poplavami brez sledu izginil. Obdukcija je pokazala, da je bil Butić ubit, ter je imel razbito črepinjo. Osumljena je bila umora Butićeva žena, ki je zločin že priznala. Poleg nje so zaprli tudi njenega očeta kot sokrivca. Žena je moža ponoči v spanju toliko časa tolkla s sekiro po glavi, da ni dal nobenega znaka življenja več od sebe, nato pa ga je vrgla v Glogovnico pod neka mlinska korita, odkoder so ga peneči valovi zadnje dni spravili naprej. Oba krivca se nahajata v bjelovarskih zaporih.

— **Izgubili** so se v zadnjih dveh dneh važni dokumenti v mestu. Pošten najditelj naj jih vrne proti nagradi 100 Din na naslov, ki je označen na dokumentih.

— **Dotični gospod,** ki si je izposodil od garderoberke v drami na desni strani parterja daljnogled v nedeljo dne 16. t. m., se nujno svari, da ga odda istotam nemudoma, sicer se ga bo policijsko zasledovalo, ker je dotičnik poznan.

Sokolski vestnik.

— **Silvestrov večer** priredi Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) tudi letos svojim članom in prijateljem društva v društveni telovadnici v Narodnem domu. Po predpripravah sodeč obeta biti letošnja prireditev, kakor po okusnosti, tako po raznovrstnem sporedu, dostojen zaključek jubilejnega leta. Podrobnosti se objavijo kasneje.

— **Sokolsko društvo v Zagorju ob Savi** ponovi dne 23. decembra 1923 ob 16. uri pod imenom »Savezni dan« telovadno akademijo z nekaterimi spremembami. Ker je čisti dobiček namenjen Savezu, pozivljamo vse članstvo in prijateljstvo sokolstva, da se prireditve polnoštevilno udeleži.

Dopisi.

— **Slovenjgradec.** Na rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra I. je bila završena pri okrajnem glavarstvu v Slovenjgradcu akcija v prid božičnicam za revno obmejno šolsko deco. Nabralo se je mnogo prispevkov in daril. Na obmejne šole Vrata, Pernice, Sv. Jernej, Muta, Marenberg, Remšnik, Kapla, Brezno in Sv. Ožbalt je bilo razposlano blago v vrednosti čez 100.000 kron, in sicer: usnje za 105 parov čevljev, blago za 34 dečjih oblek, za 59 dekliških oblek, za 66 hlač za dečke, za 69 dekliških jopic, 92 srajc, 3 izdelani jopiči za dečke, 32 žepnih robcev, 4 rute za deklice, 1 telovnik, nogavice, raznovrstne šolske potrebščine, kakor 300 komadov zvezkov, čez 100 komadov peresnic, svinčnikov, peresnikov, ravnil, kamenčkov, radirk, knjig ter čez 500 komadov koledarjev »Kraljevič Marko«. Božičnice bodo imele predvsem patriotičen značaj z nagovorom, petjem in deklamacijami. Revna obmejna šolska deca se bo lahko veselila letošnje božičnice, veseli in hvaležni pa bodo tudi njili stariši. Osrednji odbor izreka tem potom vsem ljubiteljem mladine in velikodušnim darovalcem ter vsem krajevnim odborom za nabiranje prispevkov, vsem narodnim društvom, organizacijam, korporacijam in zavodom, ki so sodelovali in prispevali v ta človekoljuben in naroden namen, svojo prisrčno in iskreno zahvalo! Ker je upati, da bodo osrednjemu odboru doposlana še naknadno razna božična darila za deco in prispevki, bo končni rezultat objavljen kasneje.

— **Slovenska Bistrica.** V pondeljek 17. t. m. okoli pol 10. ure zvečer je hotel Vinko Gornjak, sin tukajšnje lastnice hotela »Beograd«, ge. Krulc, pregledati karbidno napravo, ker je začela luč v vseh prostorih pojemati. Ko je odprl vrata in obenem prižgal luč, se je nenadoma užgal plin, ki se je bil vsled slabega kotla nabral v tem prostoru, in je Gornjaka po licu in rokah močno opekel. Domačini so istega komaj ubranili pred ognjem, da ni zadobil še večjih poškodb. — V torek 18. t. m. se je vršil uradni pregled vsega terena po mestu, kjer naj bi se v kratkem času zgradilo omrežje za električno razsvetljavo.

Novosti iz Primorske.

MOJSTER LEPIH BESED.

Italijanski listi poročajo:

18. t. m. je sprejel Mussolini deputacijo Slovencev pod vodstvom odvetnika Piera Pisenti. Udeležila sta se te deputacije tajnik goriškega fascia odvetnik Caprara ter profesor Josip Peternel, ki je Mussoliniju pojasnil politično situacijo, zagotavljajoč mu svojo trdno državno disciplinirano in globoko udanost ter hvaležnost svojega naroda, ki je fašizmu naklonjen.

Nato je odgovoril Mussolini deputaciji: Gospoda, ni mi treba povdarjati, da me je vaš pozdrav izredno razveselil, in to, ker sem prepričan, da se morajo med obema narodoma, ki bivata v Jul. Benečiji, ustaliti odnošaji polne prisrčnosti, in da je v interesu Slovencev, da sodelujejo v italijanski državi, ki noče delati nikomur krivice in ki, naslanjajoč se na pravo suverene države, vodi račune o potrebah in interesih posamcznikov. Ne pozabite pa, da ste italijanski državljani ter da imate kot taki iste pravice in iste dolžnosti. Med vami in 48 milijoni italijanskih državljanov ni razlike. In prav zaradi tega imate pravico, obrniti se vedno na oblast, kadar so vaši interesi v nevarnosti. Vrnite se v svoje kraje in sporočite svojim prijateljem, fašistom in nefašistom, ter svojemu narodu in soprebivalstvu, da je v Rimu vlada, ki gre vsakemu plemenito in odkritosrčno na roko.

— **Z domačega ognjišča.** »Mali list,« o katerem pravi »Edinost«, da je Ščekovo glasilo, se v zadnjem času kaj rad zaganja proti listu »Edinost« in vodstvu tržaškega političnega društva »Edinost«. Napadi so tako neresni, da se človek nehote vprašuje, kaj pravzaprav nameravajo. »Edinost« jim odgovarja trezno in prevdarno, kar pa »Malemu listu« ne ugaja. Človek, ki mu pride pri vas v roke »Edinost«, bi mislil, da so velika nasprotstva med ljudstvom samim. Toda tega ni in sam sem imel priliko govoriti z raznimi podeželskimi izobraženci, ki to gonjo ostro obsojajo in jo primerjajo s pisavo raznih perijodičnih listov onostran meje, ki s tem samo begajo ljudstvo, ki bolj kot kdaj prej in kje drugje potrebuje pametne in resne besede. Imamo vse polno drugih perečih vprašanj, ki bi se dale razpravljati v naših glasilih. Splošno vlada želja, da bi gonja kmalu prenehala.

— **Za goriško avtonomijo še nadškofija.** Pred letom dni se je Goriška z vsemi silami borila za svojo avtonomijo. Toda vse skupaj ji ni nič pomagalo in kar čez noč je postal središče Primorske Videm. Podobne namene imajo fašisti pri svoji gonji pri nadškofu Sedeju. V prvi vrsti hočejo odstraniti nadškofa in za časa vacanze se pa lahko hitro ukrene, da se sedež metropolita prenese v Videm, Goriško pa razdeli in podredi Trstu in Vidmu. Tako bo postalo prijazno goriško mesto brezpomemben kot, kdor ne bo ubogal, bo pa občutil fašistovsko nasilje.

— **Spremembe občinskega in deželnega zakona.** V soboto zvečer so sklenili ministri v Rimu zopet nove spremembe glede občinskega in deželnega zakona, ki je pred letom stopil v veljavo. Ubogi občinski sveti — kolikor jih pač še je — ki bodo morali zopet znova študirati razne spremembe, kar so morali v dobi enega leta pred to novo spremembo že dvakrat storiti.

— **Utemeljevanje italijanskih ministrov glede poitalijančenja šol.** Na vse različne priproste pa vendar globoke proteste slovenskega ljudstva na Primorskem glede poitalijančevanja šol odgovarjajo gospodje ministri, da so to zahtevali višji nacijonalni interesi, italijanska kultura in končno navajajo še debelo laž, da je slovensko ljudstvo na Primorskem to vest sprejelo povsem mirno. Z ozirom na zadnje zatrjevanje ministrov, da je ljudstvo poitalijančenje mirno sprejelo, moramo priznati, da ljudstvo res ni zgrabilo za vile in kose, da bi pregnalo italijanske pritepence, ki so prišli mučit slovensko šolsko deco. Vidi se pa tudi iz tega, da različni prefekti in drugi njim podobni možje o protestih, ki so jih vložili slovenski starši, sploh ne poročajo ali pa da se ministrom sploh ne ljubi jemati takšnih stvari na znanje. Seveda fašisti so navajeni drugače. Če se mu ne zgodi po volji, te pretepe, muči, končno ti pa še zažge hišo. To je obenem tudi odgovor za njihovo visoko kulturo, ki je zahtevala poitalijančenje in nad katero se zadnje mesce zgraža cel svet.

— **Nesreče na goriški fronti.** Zadnje čase so razne neeksplodirane bombe in granate zopet zahtevale več človeških žrtev, večinoma mladih 20—25 letnih mladeničev, katere čaka vsled pohabljenosti največja beda. Pri Mirnu je vzela v zakup pobiranje po vojni ostalega streliva tvrdka Sirena in Wianello. Pri tvrdki zaposleni delavci Marij Mišič, Josip Canal in Ivan Florido so zadnje dni pobirali razne bombe in jih spravljali v kamenolom omenjene tvrdke. Tu se je po nesreči užgal smodnik in granate so na mestu ubile Mišiča, Florido in Canal pa sta bila težko ranjena. — V Dolu-Otlica je našel 11 letni Alojz Velikonja granato, ko je pasel ovce. Vsled neprevidnega manipuliranja z najdeno granato je ta eksplodirala in ga nevarno ranila. — 18 letnega Mihaela Juga je pri enakem poslu smodnik osmodil po obrazu, da sta v nevarnosti obe njegovi očesi. — V Ročinju je 19 letnemu Mirkotu Gomilšček granata odtrgala desno roko in ga na desni nogi tako ranila, da so mu jo v goriški bolnišnici amputirali. — Stanislav Jug iz Solkana je hotel izprazniti kartečo, ki je pri tem eksplodirala in ga težko ranila. — Franc Benedetič iz Volč je bil pri enakem poslu ranjen in je na potu v bolnišnico umrl.

Iz društvenega življenja.

— **Društvo »Soča« v Ljubljani** opozarja svoje člane in prijatelje, da v soboto dne 22. decembra 1923 odpade običajno predavanje, ker smo odstopili svoj prostor pri Levu prijateljskemu strelskemu društvu »Ljubljana«, ki priredi ta večer svojo društveno božičnico. Prihodnjo soboto potem t. j. dne 29. decembra 1923 se vrši predavanje. Predavatelja in temo bomo pravočasno naznanili. — Odbor.

KINO TIVOLI

„Dama v sivem“

v glavni vlogi

Helena Makovska.

II. del od 20. do 22./XII.

Sport in turistika.

— **Jugoslavija : Švedska.** Švedski nogometni savez se pogaja z našim savezom za odigranje reprezentančne nogometne tekme Jugoslavija : Švedska, ki se naj bi vršila prihodnje leto na Švedskem. Tozadeven poziv je prispel te dni v Zagreb. Ako se ta tekma perfektuira, bo tedaj to drugo srečanje med obema državnima teamoma. Leta 1920 je igrala švedska reprezentanca v Zagrebu ter podlegla našim s 3 : 2.

— **Ženska olimpijada v Pragi.** »Čsl. svaz házené a ženskych sportu« namerava prirediti v letu 1925 v Pragi ženske internacijonalne olimpijske igre. Olimpijske igre naj bi se vršile za časa zborovanja internacijonalnega olimpijskega komiteja, ki se bo vršil tega leta v Pragi, in sicer z namenom, da se članom tega komiteja predstavi višino ženskih sportov. Istočasno s to olimpijado se namerava prirediti tudi velik internacijonalen žensko-sportni kongres.

Ljubljanska porota.

OKRADEN POGORELEC.

V nedeljo 9. septembra je ušla posestniku Francetu Rupniku v Gorčarevcu krava v goščo. Ker ni hotel loviti krave v nedeljski obleki, se je preoblekel, nedeljsko obleko pa je pustil doma. Tu mu jo je ukradel s čevlji vred krojaški pomočnik Oskar Vovk. V gošči se je preoblekel in našel na svoje veliko začudenje v žepu 96 bankovcev po 100 Din. Napotil se je v Ljubljano. Tu je dobil veselo družbo, lahkožive ženske in v 3 dneh je pognal 8000 Din. Nato se je potikal nekaj časa s svojim tovarišem Straškom po celjski okolici. Temu je ukradel nekoč ponoči obleko, čevlje, klobuk in 10 Din denarja in izginil. Toda kmalu so ga zasačili in včeraj se je zagovarjal pred poroto. Tatvino pri Rupniku je priznal, trdil pa je, da je mislil vzeti le obleko in čevlje, ni pa vedel, da je v suknjiču toliko denarja. Zanikal pa je trdovratno drugo tatvino. Porotniki so potrdili vprašanje glede tatvine pri Francetu Rupniku soglasno, zanikali so soglasno drugo tatvino in zopet potrdili vprašanje glede brezposelnega potepuštva. Obsojen je bil na 10 mescev težke ječe, vštevši mu preiskovalni zapor od 12. septembra. Stvari, ki so jih dobili pri njem, so izročili oškodovanemu Rupniku, ki je pred kratkim pogorel in je zbiral denar, da si pozida svojo hišo.

NEVAREN UZMOVIČ

je drugi obtoženec Jože Petrič, ki je dne 13. junija pobegnil iz ječe. Šel je k svojemu svaku Primcu v Pijavo gorico, z namenom, da ga okrade. Tu je nastopil tatinsko pot, katero je nadaljeval do konca avgusta, dokler ga niso prejeli. Koliko je izvršil tatvin v družbi in sam, se ne da ugotoviti, dokazali pa so mu tatvino 23 konjskih in ene kravje kože, v vrednosti 3050 Din, 500 Din gotovine, družbi Commercial Union 4 Din, ker ni bilo več v blagajni, dve srebrni uri, žensko verižico, zlato verižico, prstan, uro in denarnico, v vrednosti preko 2500 Din pri raznih osebah. Dalje tri kolesa, vredna 1000, 1500 in 1000 Din. V gostilni pri »Raci« v Spodnji Šiški je ukradel dne 11. avgusta zvečer 2300 Din. Dalje je ukradel svojemu tovarišu Lad. Žibertu iz žepa 400 Din in nekemu neznanemu kopalcu hlače, vredne 450 Din. Obtožen je poleg tega, da je napeljal in poučil tovariša Lad. Žiberta, da je ta vlomil skozi steklena vrata v pisarno Ivana Černeta, trg. s pohištvom na Dunajski cesti, in ukradel iz blagajne 8180 Din. Petrič je večino tatvin priznal. Porotniki so potrdili vsa vprašanja glede tatvin, ki ijh je izvršil sam, zanikali pa so vprašanje glede napeljevanja k tatvini pri Černetu, nakar je bil **obsojen Petrič na dve in pol leti težke ječe in mora povrniti razne škode.**

Porotnemu senatu je predsedoval viš. sod. svet. Mladič, votirala sta svet. Golja in dr. Gradnik, obtožbo je zastopal dr. Ogoreutz. Prvega obtoženca je zagovarjal dr. Fettich, drugega pa dvor. svet. Gabrijelčič.

Danes se vršita zopet dve obravnavi in sicer proti Ivanu Pečnikarju zaradi zapeljevanja še ne 14 letnega dekleta in druga proti Josipu Lončarju zaradi umora.

Borzna poročila.

Beograd, 19. decembra. (Z) Današnja borza radi praznika sv. Nikole ni poslovala.

Zagreb, 19. decembra. (Z) Devize. Dunaj 0.12375—0.12575, Budimpešta 0.44—0.47, Bukarešta 0—46, Italija, izplačilo 383.25—386.25, London, izplačilo 386—389, London, ček 385.25—388.25, New York, ček 87.875—88.875, Pariz 461.25—466.25, Praga 258.10—261.10, Švica 1543—1553. — Valute. Dolarji 86.75—87.75, avstrijske krone 0.12175—0.12375, češkoslovaške krone 254—0, francoski franki 457.50—462.50 italijanske lire 378—381.

Curih, 19. decembra. New York 573.50, London 25.09, Pariz 30.10, Milan 24.88, Praga 16.80, Budimpešta 0.0302, Bukarešta 2.87, Beorad 6.50, Sofija 4.05, Duna 0.0080875, avstrijske krone 0.0081.

Praga, 19. decembra. Dunaj 4.58, Berlin 7.80, Rim 148.75, avstrijske krone 4.585, Budimpešta 17.025, Pariz 179.25, London 149.75, New York 34.275, Curih 597.75, Beograd 38.75.

Dunaj, 19. decembra. Devize. Beograd 803—807, Berlin 15.70—16.30, Budimpešta 3.68—3.78, Bukarešta 364—366, London 309.500—310.500, Milan 3064—3076, New York 70.935—71.135, Pariz 37.37—37.53, Praga 2079—2089, Sofija 493—497, Curih 12.365—12.415. — Valute. Dolarji 70.560—70.960, bolgarski levi 471—479, nemške marke 14.50—10.10, angleški funti 308.200—309.800, francoski franki 3690—3720, italijanske lire 3030—3050, jugoslovenski dinarji 797—803, romunski leji 355—359, švicarski franki 12.250—12.330, češkoslovaške krone 2056—2072, madžarske krone 2.15—2.35.

Berlin, 19. dec. Dunaj 59,850.000, Milan 183.540,000.000, Praga 125.685,000,000, Pariz 221.445,000.000 London 18 trilijonov 354.000,000.000, New York 4,189.500,000.000, Curih 731.168,000.000, Beograd 47 milijard 880,000.000.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 19. decembra. Spremenljivo, padanje temperature, močni zapadni vetrovi.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

KINO „MATICA“.

Od 20. do 23. dec.

Izredni veliki holandski film

„Otroci bede“

Kriminalna drama v 5 dejanjih.

Prosto predelano po romanu „Njen veliki dan“ od D. van der Veen-a.

Jul. Zeyer:

Gompači in Komurasaki.

(Japonski roman.)

(Nadaljevanje.)

Leno je legla na kup blazin in preprog; tu je ležala, ne da bi se ganila. Njen beli in bled iobraz se je strašno svetil iz temnih valov vseh teh z zlatom pretkanih blagov in od dogločasja so se ji polagoma zapirale oči. Zdelo se je skoro, kakor bi umirala. Tu je Gompači planil kvišku, zavesa, za katero je bil sedel, je padla na tla in Gompači je stal pred kneginjo v mračni sobi kakor prikazen maščevanja. Oči so se mu svetile kakor tigru. Zagledala ga je in razumela, hipoma je vedela, čemu je prišel. Ni izpregovorila besede in on je tudi malčal. Gledala sta drug drugega in njune oči so govorile mesto njiju. Vsak pogled je bil bodalo.

Stala sta kakor dve sohi. Nenadoma je zgenil z roko, jo položil na ročaj svojega meča. S tem je bil prerušen čar, ki jo je držal kakor vkovano v tla: Bliskoma je skočila k vratom, toda mladenič je stal že n apragu in Nade-si-ko, ki jo je strašil goli meč, je bolj letela nego tekla k nasprotni steni. Zakričala je votlo, a slabotno. Mladenič je zaklenil vrata in zagrnil gosto zaveso. Zopet sta si stala nasproti, a ves dolgi prostor sobe je bil med njima.

Nade-si-ko je izpregovorila prva.

»Storila sem zlo tem, ki si jih ljubil,« je rekla žalostno, »in ti si jih prišel maščevat.«

Da!« je kratko odgovoril.

»In jaz bom umrla?« je vprašala, on pa se je nasmehnil. Vzel je svoj lok in dolgo puščico. Tu je kneginja prestrašena vztrepetala in vzkliknila: »Stoj!« Obenem je nehote dvignila roko. Puščica je zažvižgala in njena prebodena roka je ostala pribita na steno, v katero se je zapičila puščica, ki je predrla njeno dlan. »Podlež!« je vzkliknila, »niti streljati ne znaš? Ali pa me hočeš morda počasi umoriti?«

»Da!« se je glasil njegov kratki odgovor.

Neizmeren blazen strah je prevzel njeno dušo.

»Usmili se me!« je kriknila in se z vso silo držala na šibečih se nogah; ni si upala ganiti s telesom, kajti ta kruta in strašna, trda in odločna žena se je sedaj bala bolečin svoje ranjene roke. Zazvenela je druga puščica in jo ranila v bok. Kneginja je zdrgetala, pozabila je na vse, na svoej dostojanstvo, na svojo strast, na svoje sovraštvo in svojo ljubezen — hotela je samo eno: živeti, živeti! To je bilo vse.

»Pomoč!« je zakričala na vso moč.

Puščica ji je predrla grlo.

Tu se je naglo izpremenila. Vedela je, da je vse izgubljeno in njen ponos se ji je vrnil. Blisk zaničevanja ji je švignil iz oči, oprla se je s celim telesom na zid in stala tiho kakor soha. Zaprla je oči. Puščica je zvenela za puščico in poslednja ji je predrla srce.

Sedaj je odprl Gompači okna in vrata, val bleščeče svetlobe je prodiral v sobo, glorija vrta, blesteča od slane in solnca, je svetila na izvršeni krvavi čin. Gompači je klical z velikim glasom in, ko so prihiteli od vseh strani, je oglasil preprosto in jedrnato, kaj je storil.

Zvezali so mu roke in ga peljali v ječo, kjer je bil dva dni, v noči na tretji dan pa so ga postavili pred knezovo sodišče.

Ta starec je sedel v mrakotni svetlobi gorečih svetiljk v visoki dvorani iz temnega lesa, s stebri iz sivega kamena. Imel je belo žalno obleko. Bil je kakor iz voska. Niti z mišico ni zganil. Ko so se oglasile besede: »Gompači, stojiš pred obličjem svojega sodnika, kneza Kocuké no Suké« — je dvignil starec oči. V njih ni bilo sledu sovraštva niti jeze. Trudno je zrl dolgo časa na mladeniča, med tem ko so čitali obtožnico. Ko so končali, je dal knez Gompačiju znamenje, naj govori. Mladenič je izpovedal vse, svojo ljubezen in svoje maščevanje. Knez je poslušal njegove nežne, dostojne besede in v očeh se mu je svetilo nekaj kakor ljubezen do tega mladeniča, ki je bil vzrastel v njegovi hiši. Ko je Gompači končal svoj govor in padel na kolena ter prosil starca, da bi mu odpustil bol, ki mu jo je bil povzročil, in se zadovoljil z njegovo krvjo ter ne preklinjal njegovega spomina, se je pojavilo na knezovem obrazu globoko ganjenje.

»Odpuščam,« je rekel slednjič skoro z mehkim glasom. »Umrješ kot samuraj, rabljeva roka se te ne dotakne. Obsojam te v častno smrt, izvrši na sebi hara-kiri!«

»Hvala!« je zaklical Gompači. »In kdaj in kje«?

»Tu in takoj!« je odgovoril knez in vstal. Potem pa je še dodal: »Ali imaš kako prošnjo?«

Da«, je hitro odgovoril mladenič. »Obljubi mi, da bo Komurasaki svobodna, ako je žalost zaradi staršev ne spravi v grob, obljubi mi, da je ne boš preganjal —«

»Vzamem tvojo vdovo za lastno dete,« je rekel knez. »Moja hiša je osirotela!«

Obrisal si je solzo, dočim mu je Gompači poljubljal obleko.

»Česa si še želi tvoja duša?« je vprašal starec.

»Naj me pokopljejo tam na pokopališču blizu svetišča, kjer čaka nesrečna deklica moje vrnitve. Izkopljejo naj mi grob blizu rova zvestih ptičev Šiokujev.«

Gompači je gledal sedaj mirno svoji usodi v oči. Že v mladosti so mu vcepili pojem, ki je bil razširjen med njegovim ljudstvom, da je mogoče izbrisati madež izvršenega zločina s harakirim, da častna smrt zopet vse uglasi, kar sta strast in greh v življenju razglasila. Pripravljen je bil, očistiti se na ta način, in ni mogel dolgo čakati, kajti njegove priče so že prihajale v dvorano. Bili so to najvišji častniki knežje hiše, vstopali so svečano tiho in sedli molče ob zidu. Sredi dvorane je pogrnil sluga škrlatasto preprogo. Gompači je pristopil k častnikom, se jim poklonil in rekel enemu izmed njih, ki ga je poznal iz otroških let in ga je imel najrajši: »Gospod, ali mi izkažeš prijateljsko uslugo? Ali boš moj ‚kajšaku'?« Častnik je prebledel, a rekel mirno: »Zahtevaš tako, ustrežem ti, prijatelj!« Vstal je in objela sta se ter poljubila.

»Kajšaku« je tisti, ki zada obsojencu poslednji, smrtni udarec. To more izvršiti le samuraj, plemič, ki zna ravnati z mečem; to je prijateljska usluga. Gompači se je slekel sedaj do pasa in mirno sedel na škrlatno preprogo; njegov »kajšaku« se je postavil zraven njega.

(Konec sledi.)

PRATIKA ZA DECO
NOVOST ZA LETO 1924

Slike narisal akad. slikar **M. Gaspari.**
Besedilo zložil **Tone Gaspari.**
Krasno umetniško in literarno delo
za mladino
je izšlo koncem novembra t. l.
v založbi **Zvezne tiskarne in knjigarne**
v Ljubljani.
Cena po **Din 25·—**, v luksusni izdaji po **Din 30·—.**
Poštnina posebej po Din 1·— odnosno za luksusno izdajo po Din 1·50·—, za inozemstvo dvojna poštnina.
Naročila sprejema
Zvezna knjigarna,
Ljubljana, Marijin trg 8.

Ivan Zakotnik LJUBLJANA Dunajska cesta št. 49.
Tel. 379 **mestni tesarski mojster** Tel. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Najcenejši nakup za Božič in Novo leto
v trgovini z manufakturo vseh vrst, galanterijo in usnjem
„DANICA"
Majzelj & Rajšelj
Ljubljana, Turjaški trg štev. 1.

Rešimo Sokolski Tabor!

Preje ko kupite obutev, si oglejte
„KARO" čevlje
pri tvrdki
Drag. Roglič
Maribor, Koroška c. 19.
Na zalogi so stalno vse vrste čevljev, posebno za zimo pripravno blago kakor: gojzerce, specijalni lovski in športni čevlji i. t. d.
Vse se izdeluje v lastni delavnici z ročnim delom
Državni uslužbenci 5% popusta.

Kože divjačine
in to:
lisic, kun, dihurjev, vider, zajcev itd.
Kupujem za Ameriko. Plačam po najvišjih dnevnih cenah!
Od 1. januarja se pobira v vseh večjih mestih Jugoslavije, Italije in Bolgarske, in to: v Zagrebu, Gospiću, Lovincu, Ljubljani, Sarajevu, Banjaluki, Bos Novem, Kotoru, Beogradu, Nišu, Skoplju, Sofiji in Trstu.
Mavro Fischer, Sisak.
Telefon št. 86, 30 in 61.

MALI OGLASI:
Cena oglasom do 20 besed Din 5·—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davščino vred.

Posestvo
19 oralov, hribovita, lepa lega lep sadovnjak, travniki, gozd, mali vinograd, velika lepa hiša s pritiklinami, 1/2 ure od železniške postaje Kr 750.000 —

Vila moderna, z velikim vrtom K 1.2000.—

Lepa hiša brez strank, velika stranska poslopja, za vsako obrt v bližini železnice.

Gostilna se proda ali odda v zakup, dobra pozicija, več trgovinskih prostorov itd.

Vpraša se pri realitetni pi arni „Rapid" Maribor, Gosposka ul. 28 znamke za odgovor priložiti.

Diesel-motor se proda
malo rabljen, kompleten, s pritiklinami, fabrikat I. brnske tovarne za stroje, ima 30 HP ležeč. Naslov: Uprava snežniške graščine v Snežniku, pošta Stari trg-Rakek, SHS.

Vdova,
ki poseduje pohištvo, 4 parcele gozda in 100.000 K v gotovini, želi v svrho ženitve znanje s trgovcem, gostilničarjem ali mesarjem, ki bi bil posestnik ene teh obrti. Ponudbe pod »Zora« na upravo lista.

Oskrbnik
37 let star z večletno prakso, v vseh panogah gospodarstva dobro verziran, želi premeniti mesto. Cenj. ponudbe pod „Samostojna moč" na tajništvo radikalne stranke v Mariboru.

Samo „Aikadont"
zobna pasta Vas more popolnoma zadovoljiti.

Katera
dama (gospodična oziroma mlada vdova) mi bode poslala za božič kos sladke, dobre potice? Zlatko Planinc, Javna bolnica, medicinski oddelek, Brežice.

Katera
dama (gospodična oziroma mlada vdova) posodi gospodu 5000 do 10.000 dinarjev? Cenjene ponudbe prosi na naslov: Zlatko Planinc, Javna bolnica, Brežice.

Dvokolesa
se sprejemajo v polno popravo, se poniklajo, emajlirajo z ognjem in shranijo preko zime. „TRIBUNA" F. B. L. Karlovška c. 4, tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Ženitev
Lepa, mlada Slovenka, zelo blagega in čistega srca, vsestransko izobražena, želi znanja z dobro situiranim gospodom iz uradniških krogov. Premoženja nima, pač pa vse dobre pogoje za srečen zakon. Gospodje pod 40 leti, ki cenijo nedolžnost in plemenitost višje nego mamon, naj se oglase do Božiča potom uprave „Jutranjih Novosti" s polnim naslovom in popisom pod šifro „Vijolica v snegu".

Prazne sode
dobro ohranjene od strojnega olja, jedilnega olja, petroleja vsako množino kupimo. Medic, Rakovc & Zankl, tovarna olja in firneža, Medvode.

Sporočam Vam,
da sem s Toplodarjem prav zadovoljna in ga vsakomur rada priporočam. M Ravtar, trgovka, Ljubljana, Jurčičev trg 3. Naroča se: »Jugometalija« Ljubljana, Kolodvorska ul. 18 ali R, Nipič in drug, Maribor.

Stavba
s kletmi v Sp. Šiški naprodaj. Kupcu se odda po dogovoru ena soba takoj. Naslov v upr. lista.

Veleposestvo
pri Mariboru, 76 oralov, in sicer 20 oralov njiv, 40 oralov travnikov, sadonosniki, 3 1/2 orale vinograda prima, ostalo gozd, vse v ravnini z vili slično hišo in 5 gospodarskih objektov. Živine je 11 krav, 18 glav mlade govede, 2 para volov, 1 bik pincgauer, 2 konja, 18 ovac, 27 prašičev, 50 perutnine, potem živež in krmilo do prihodnje letine, kakor mošt in vino ter električna moč se proda za 6 1/2 miljonov kron do petka 21. decembra potom pisarne Zagorski, Maribor, Barvarska ulica 3.

Splošni adresar za Maribor
garantirano popolen, izide v kratkem. Tudi zunanje inserate, naročila, akviziterje za večje okraje sprejema »Marstan«, Maribor.

Kontoristinja
vešča nemške stenografije, knjigovodstva in vseh drugih pisarniških del, želi spremeniti službo. Ponudbe pod »Zmožna« na upravo lista.

Otroški vozček
se ceno proda. Poizve se: I. K., Križevniška ul. 6/I. levo.

Pozor! Sir!
se dobi vedno po najnižji ceni: Groyer à kg Din 39·—, Trapist à kg Din 34·50 po pošti od 5 kg naprej v Ljubljani dostava na dom. Ivan Kos, trgovina s sirom in mlekarna Ljubljana, Bohoričeva ul. 28.

Več stanovanj
z 2 do 3 sobami, kuhinjo in z vsemi pritiklinami, deloma tudi s kopalnico in vrtom, bo oddal v kratkem v novih hišah ob Dunajski cesti severno od topničarske vojašnice Pokojninski zavod za nameščence, Aleksandrova cesta št. 12. Ponudbe do 7. t. m.

Ježice
kupi vsako množino tvrdka: Josip Renko, Sevnica ob Savi. Ponudbe naj se vpošiljajo z navedbo cene in množine.

Za strojno mizarstvo
se sprejmejo takoj 4 dobri mizarji za pohištvo v trajno dalo. Vprašati pri Florijanu Strauss v Tuzli.

1923 Božič. 1923
Jaz bi rad knjig,
takih lepih knjig kakor jih ima
ZVEZNA KNJIGARNA
v Ljubljani, Marijin trg 8.

NOVO! NOVO!
Kras vsake knjižnice, sprejemnice in hiše, najlepši in najvrednejši
božični dar
za mladino in odrasle:
PRATIKA ZA DECO
Tekst napisal Tone Gaspari. Ilustriral M. Gaspari.
Cena navadni izdaji Din 25·—, luksuzni Din 30·—.

Knjige lastne založbe.

	Broš.	Vez
Albreht Ivan-Gaspari Maksim: **Mlada greda**		15·—
Andersenove pripovedke. Za slovensko mladino priredila Utva. Splošna knjižnica št. 7	12·—	17·—
Golia Pavel: **Peterčkove poslednje sanje,** božična povest v 4 slikah. Splošna knjižnica št. 11	12·—	17·—
Meško Ksaver: **Volk spokornik**	28·50	34·—
Milčinski Fran: **Mogočni prstan.** Narodna pravljica v štirih dejanjih. Splošna knjižnica št. 12	12·—	17·—
Ruskin John-Furlani Lj.: **Kralj zlate reke**	10·—	

Knjige tuje založbe.

Ivan Albreht: **Zelena livada.** Zbirka izvirnih pesmic, mičnih povestic iz domačih in tujih krajev	Din 15·—
Moj zverinjak, knjiga s 45 slikami in k temu spadajočim besedilom, za pouk in kratek čas	„ 6·—
Moji ljubčki, živalske slike za naše malčke, na trdem močno vezanem kartonu	„ 15·—
Mladi slikar, 10 tiskanih predlog za pobarvanje z akvarel-barvami ali pastel-barvniki	„ 4·—
Črnipeter, staroznana, vesela družabna igra za zimske večere. 1 igra	„ 4·—

Cene se razumejo brez poštnine.

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. V LJUBLJANI
naznanjajo, da so **preselile svojo pisarno** iz dosedanjih lokalov
Prešernova ulica štev. 3 (prostori F. P. Vidic & Komp.)
v nove prostore Miklošičeva cesta štev. 13, vhod iz ulice.
Našim cenj. odjemalcem priporočamo svojo prvovrstno strešno in zidno opeko.

Izdaja in tiska »Zvezna tiskarna in knjigarna« v Ljubljani.